

Věčná

STRÁŽ

Týdeník Svazu Čechů z Volyně

Ročník III - Číslo 35-36

V Zálci 15. září 1948

Cena 4 Kčs

Odešel veliký syn našeho malého národa

Druhý prezident Československé republiky dr. Edvard Beneš přešel do historie našeho národa jako jedna z jeho neivýznačnějších postav.

Dnes, kdy v hlubokém žalu, s pomutím a ještě s čerstvými vzpomínkami na jeho usilovnou a neúnavnou práci, jež zkrátila o mnoho let délku jeho plodného života, se skláníme před jeho světlou památkou, nemůžeme plně hodnotit jeho ohromné životní dílo. Cítíme jenom se smutkem — vlastním tím, kdo si dovedou uvědomit nenávratnost ztraceného — velikost ztráty.

Odešel veliký syn našeho malého národa. President - Budovatel. Odešel za svým předchůdcem a učitelem T. G. Masarykem. Nám nezbyvá než ptát se slovy básníka, jež platí stejně o něm, jako platila o prezidentu Osvoboditeli: „Ty tichý zářijový dni, koho jsi nám to vzal?“ ...

Velikost a význam osobnosti zesnulého presidenta dr. Edvarda Beneše byla, je a bude hodnocena nejen v naší vlasti. Ona přesahuje daleko její hranice. Dr. Edvard Beneš dal svůj přínos pro věc lidstva ve světovém měřítku, stavě se vždy a všude plně do služeb myšlenky míru, pokroku a spravedlivého uspořádání věcí na celém světě.

Se jménem Benešovým zůstanou navždy nerozlučně spjaty všechny osudové události v našem státě od dob první světové války, přes období intenzivní práce a snahy o zajištění míru a rovnocenného postavení naší země mezi ostatními zeměmi Evropy a světa, přes těžkou zkoušku národa v dobách druhé světové války až k jejímu vítěznému konci a do prvních let naší lidové demokratické republiky. Jeho názor na její další vývoj vyjádřený slovy: „věřím v dobrého genia našeho lidu a věřím v krásnou budoucnost naší drahé republiky“ bude i vírou naší.

Se jménem Benešovým pro nás, kteří jsme byli v zahraničí a kteří jsme bojovali za osvobození Československa, byly pevně spjaty všechny naděje a touhy po návratu domů. Zvláštní vztah nás — volyňských Čechů — k prezidentu Budovatelovi byl dán také tím, že jeho

(Pokračování na str. 2.)

V pátek 3. září 1948 v 18.10 hod. zemřel v Sezimově Ústí v kruhu své rodiny druhý prezident Československé republiky — president Budovatel dr. Edvard Beneš.

Zemřel nám věrný syn naší vlasti

Z projevu předsedy vlády Antonína Zápotockého v mimořádné schůzi vlády

Mimořádnou schůzi, ke které se sešla vláda v sobotu dne 4. září 1948 v souvislosti s úmrtím druhého presi-

denta republiky dr. Edvarda Beneše, zahájil předseda vlády Antonín Zápotocký smutečním projevem, v

(Pokračování se str. 1)

Zemřel nám věrný syn naší vlasti

němž mimo jiné pravil:

„Je tomu necelé tři měsíce, kdy byl nám přečten v mimořádném zasedání vlády list presidenta dr. Edvarda Beneše, kterým oznamoval, že ze zdravotních důvodů na radu lékařů resignuje na svoji funkci presidenta republiky. Jeho resignace naplnila nás lítostí. Brali jsme ji na vědomí v pevné důvěře, že zasloužený odpočinek a klid obnoví jeho otřesené zdraví a osvěží jeho životní síly, které on po dlouhá léta cele službám národa a republiky obětoval.“

Bohužel naše přání zůstalo nevyplněno. Dr. Edvard Beneš svůj plodný, práce i bojů plný život dokončil.

Předčítaje nám s tohoto místa list dr. Beneše, oznamující resignaci na úřad presidenta, řekl tehdejší předseda vlády, dnešní prezident republiky Klement Gottwald:

„I když dr. Edvard Beneš odchází z funkce presidenta republiky, zůstá-

vá navždy v dějinách naší republiky, v dějinách velkého zápasu československého lidu za svobodu a nezávislost, za stát pokrokový a sociálně spravedlivý.“

Toto ocenění zásluh a význam dr. Edvarda Beneše můžeme my dnes, hluboce pohnuti jeho smrtí, jen znovu zdůraznit:

Zemřel nám věrný syn naší vlasti. Muž, který v plném souladu se svým přesvědčením věnoval obětavě celý svůj život a své velké schopnosti práci pro československý lid. Státník, který od samého zrodu naší republiky spolupracoval při jejím budování. Člověk pokrokový, který i za druhé světové války, kdy bylo nutno bojovat proti zrudlé fašistické reakci za znovudobytí naší národní a státní samostatnosti, dovedl najít v době, ve které mnozí zakolísali, svoje správné místo.“

Projev předsedy vlády Ant. Zápotockého*v Pantheonu Národního musea ve středu dne 8. září 1948 při pohřbu dr. Edvarda Beneše*

Je zbytečno pronášet mnoha slova tam, kde samy o sobě mluví veliké činy.

Za mrtvého dr. Edvarda Beneše jeho činy mluví.

Svou prací pro naši vlast a republiku postavil si jistě v srdcích našeho lidu pomník nehynoucí.

Jeho jméno, památka a činy vešly do dějin. Budeme se starat o to, aby tato památka zůstala vždy světlou a krásnou, jako byla jeho práce. Věříme, že se nezdaří zálučné úmysly těch, kteří by památku velkého mrtvého chtěli pro své reakční cíle a protilidové činy zneužívat.

Vrstevníci těch, kteří předávajíc naši vlast do rukou fašistických oku-

pantů vyhnali presidenta dr. Edvarda Beneše z republiky do potupného exilu, nemají právo zneužívat památku toho — kdo proti okupantům, fašismu a zrádcům neúnavně bojoval.

Náš národ a zvláště pracující lid nikdy nezapomene onoho podílu, který měl zesnulý prezident na budování našich nových lidově demokratických řádů.

Přesínáme se také o to, aby tyto nové řády, kterým prezident dr. Edvard Beneš podpisy mnohých dekretů a zákonů stěžejní základy klásl pomáhal — byly nejen na trvalo upevněny, ale dále rozšiřovány.

Slíbují Vám, pane presidente, jménem vlády, národa a zvláště jménem

Odešel veliký syn našeho malého národa

(Pokračování se str. 1)

osobnost byla pro nás všim, co krásného a dobrého se skrývalo pod pojmem vlast. President Beneš byl pro nás po Masarykovi personifikací všech ideálů humanity, pokroku a vlastenectví. V dobách zlých byl zosobněním naděje lepšího přístí. Každé jeho slovo bylo a zůstane pro nás zákonem, svatým a nedotknutelným odkazem. Proto je náš žal tak hluboký a upřímný.

Život národa však nestaví svůj běh ni dnes. I velcí a slavní jeho synové jsou tělem smrtelní — jen jejich duch žije s národem věčně. A vzpomínka na ně zůstává — čistá a pravdivá.

K těmto velikánům českých dějin zažehnávám další „hvězdy myšlenek, jenž našim nebem planou“, po bok svého učitele T. G. Masaryka postavil se jeho věrný žák dr. Edvard Beneš — veliký syn své doby a našeho malého národa.

Střežme jeho odkaz a zůstaňme mu věrni. Jar. Chudoba.

pracujícího lidu, že se budeme snažit splnit přání, které jste projevem resignuje na svoji funkci presidenta republiky:

„Aby republika zůstala ušetřena všech pohrom, aby všichni žili a pracovali v snášenlivosti, lásce a odpuštění, svobody přáli a svobody svědomitě užívali.“

Věříme jako Vy v dobrého genia našeho lidu a v krásnou budoucnost naší drahé republiky.

Pane presidente, dr. Edvarda Beneši, loučím se s Vámi jménem všeho našeho lidu, dávám Vám upřímné, bolestné a poslední Sbohem.

Bud' čest Vaší práci i památce!

Projev předsedy Nár. shromáždění dr. O. Johna*k uctění památky zesnulého druhého presidenta Československé republiky dr. Edvarda Beneše přednesený ve zvláštní schůzi Národního shromáždění dne 8. září 1948.*

1 Paní a pánové,

moluná draperie minulosti se přelévá dneškem do dní, které přicházejí a přijdou. Jejich neproniknutelnost odtamtud, kde začíná, až tam, kde končí, je prosvětlena reflektorem přítomnosti, jež není ani vteřinou, ani stoletím, nýbrž historií lidí. Proti pozadí nekonečnosti času náš svět, proti pozadí tohoto světa lidská společenost a v ní — člověk.

Dr. Edvard Beneš se narodil 28. května 1884 v Kozlanech jako osmý z deseti dětí chalupníka Matěje Beneše a jeho ženy Amny Petronily. Studoval gymnasium na Královských Vinohradech v Praze a po maturitě

se zapsal na filosofickou fakultu university Karlovy, kde hlavním oborem jeho zájmu mají být jazyky románské a germánské. Přesto zaostřuje hned z počátku svůj zájem na sociologii a psychologii, jež ho přivádějí do osobního styku s Tomášem Garrigueem Masarykem.

Na popud Masarykův odchází r. 1905 na pařížskou Sorbonnu. Živí se dopisovatelstvím pro Právo lidu a pro Svobodnou myšlenku a sám o tom píše svému bratrovi: „Musím ovšem pracovat strašně, nemám ani chvíliku prázdnoty. Je zde draho, žije se těžce a u nás platí ty honoráře bídně.“

Přesto se zapisuje také na Svobod-

nou školu politických a sociálních nauk v Paříži a na universitu v Dijoně, kde r. 1908 dosahuje hodnosti doktora práv. V této době žije také nějaký čas v Berlíně a později v Londýně.

Po návratu do Čech stává se profesorem národního hospodářství na Československé obchodní akademii v Praze a po dosažení doktorátu filosofie je r. 1913 povolán jako docent sociologie na pražskou universitu a později pak i na české vysoké učení technické v Praze.

V tomto prvním období své přibravy díše řadu článků do různých

našich časopisů a překládá z franštiny spisy belletristické, filosofické i politické. Jeho doktorská práce dijonská se zabývá problémem rakouským a českou otázkou, později vydává úvahy „Volná myšlenka, socialismus a sociální demokracie“ a dále spisy „Otázka národnosti“, „Stručný nástin vývoje moderního socialismu“, „Stranictví“ a konečně „Česká ústavní krize“.

Světová válka v r. 1914 zastihuje dr. Edvarda Beneše připraveného takto nejen theoreticky, ale také prakticky aktivní účastí v Masarykově realistické straně a dobrou bezprostřední znalostí politických i sociálních poměrů českých, rakouských a evropských. Hned na jejím počátku vchází znovu ve styk s Tomášem Garrigue Masarykem, před ním rozvíjí svou koncepci protirakouského boje a stává se jeho spolupracovníkem. Staví se do čela tajného revolučního výboru Maffie, organizuje domácí odpor ve stálém styku s Masarykem, i když tento již odjíždí do Švýcar. Buduje dokonalou kurýrní službu mezi Prahou a zahraničím, včas varuje Masaryka, kterému hrozí zatčení před poslední návštěvou doma, a konečně, několik hodin před svým zatčením, odchází 1. září 1915 přes Cheb do emigrace, novněž do Švýcar.

Od samého počátku existence „Československého zahraničního výboru“ je jeho generálním tajemníkem, a to i tehdy, když se tento nakonec přeměňuje v „Národní radu československou“ a když se připojuje Iménem Čechů a Slováků k dohodě a vypovídá otevřený boj Rakousko-Uhersku. Činnost doktora Edvarda Beneše v této době v zahraničí je mnohostranná a nesmírně intenzivní. Znovu píše a vydává politické publikace, informuje, získává přátele a spojení, organizuje zahraniční krajanů, přesvědčuje politicky a počíná navazovat první diplomatická jednání. Snad nejlépe charakterisuje jeho činnost — a to nejenom v této době — toto svědectví: „Všichni v něm především poznávají a velebí úžasného pracovníka, pravý motor nabitý energií a aktivitou, a všichni v něm nacházejí mohutný zdroj víry ve spravedlivou věc i optimismu z té víry pramenícího.“

Snad lze ještě zdůraznit důslednou připravenost, soustavnost a plánovitost jeho práce, pro něj nepochybně charakteristickou.

Velkým diplomatickým a politickým jeho úspěchem je, když se mu podaří dosáhnout, že Francie v roce 1917 zapojuje osvobození Čechoslováků mezi válečné cíle spojenců, když potom je povoleno zřízení československých armád, a když konečně dochází k obecnému uznání Národní rady československé za představitelku českého a slovenského národa. Vytvoření první československé vlády je oznámeno 14. října 1918 všem spojeneckým vládám, jejímž předsedou a ministrem financí je dr. Tomáš Garrigue Masaryk, ministrem zahraničních věcí a vnitra

(Pokračování na str. 4.)

Jaroslav Seifert:

To kalné ráno

Za sto let možná děti našich dětí svým dětem budou teskně vyprávět: o sedém ránu čtrnáctého září na věky označeném v kalendáři.

To kalné ráno, to si pamatuji, mé dítě.

Až ze všech nás už budou jenom
[stíny] čí prach, jež čas klást bude na
[hodiny] života příštích, v ranním šeru
chvě se ozve bez úderu.

To kalné ráno, to si pamatuji, mé dítě.

J. Foitík:

Budou se na nás dívat

Vím, že není v těchto dnech upřímného Čechoslováka jak doma tak v cizině, který by nezaléhal myšlenkami stále a stále tam do ticha Sezimova Ústí, kde se odebral k věčnému odpočinku milovaný druhý prezident Dr. E. Beneš.

Jsem daleko od toho, abych se pokoušel zde zhodnocovat osobnost a význam Dra Beneše. Na to mé obyčejné pero nestačí. Chci pouze zde opakovati a zdůrazniti tu skutečnost, že Dr. Beneš byl pro nás, volyňské Čechy nejen prezidentem, ale že byl pro nás symbolem svobody a nezávislosti Československa, symbolem demokracie a míru, jistoty a práva.

Vzpomínám osudných dnů Mnichova. Chvěli jsme se obavou o osud dráho národa a státu, neboť z ciziny jsme nebezpečí, do něhož se dostalo Československo, viděli ne menší výrazností, než bylo viditelné doma. A

Tu chvíli před půl čtvrtou ranní, ten okamžik a konec umírání, když smrt se dotkla vrásek čela a ranní mlhou odcházela.

To kalné ráno, to si pamatuji, mé dítě.

Evropo, Evropo, až zvony
[rozhoupají, měla bys první být mezi těmi, kdož
[lkají]. Evropo hrozná nad meči a děly, ve světle svíci, jež se rozhořely.

To kalné ráno, to si pamatuji, mé dítě.

právě v těchto kritických dnech jsme věřili nezlomně prezidentu Benešovi, věřili jsme, že najde řešení hrozného problému a že konečně vyvede republiku z úskalí zrady a nebezpečí. „Mám svůj plán“, — slova, pronesena s jemu vlastní jistotou dávala naději v nově, lepší budoucnost Československa.

Rok 1939.

Mračna na západě se hrozivě stahovala a bouře byla na obzoru. Bylo jisto, že brzy, velmi brzy udeří.

V těchto okamžicích hrozivého napětí jsme dychtivě pátrali po pobytu presidenta Dra Beneše a usilovně lovili každé jeho slovo, pronesené k vytvářející se situaci. Začal se formovat nový zápas o nezávislost Československa. V okamžiku, kdy jsme zjistili, že v čele tohoto nového odboje stojí muž, jenž nad rakví velkého TGM slbil „Věrní zůstaneme“, nepochybovali

(Pokračování na str. 4.)

dr. Edvard Beneš a ministrem války dr. Milan Rastislav Štefánik.

To je už závěr konce Rakousko-Uherska a počátek života osvobozené Československé republiky. To je signál k otevřené vzpouře Čechů a Slováků, jež zevně je vyjádřena také organizovaným a jednotným hnutím stávek našeho dělnictva. To je nakonec radostný říjen roku 1918, samostatný stát Čechů a Slováků a možnost života svobodného, spravedlivějšího a šťastnějšího.

Mírové konference neznamenaí zmenšení pracovního vypětí dr. Edvarda Beneše. Nedoceňujeme dosti, jak velkých úspěchů právě zde bylo dosaženo. Svědectví z této doby — a to svědectví mužů a politiků, kteří na nich hráli vůdčí roli — potvrzují, že důvodem těchto úspěchů byl klidný, umírněný a snášenlivý postoj Benešův i celé delegace a obecná úcta, které se naše delegace těšila pro svoji upřímnost a poctivost. Co podobnosti je mezi tehdejší vyhranou válkou a nesmírně těžkým budováním míru a nedávným i dnešním našim prožitkem z konce druhé světové války a z míru, který po ní má přijít.

Dr. Edvard Beneš se vrací domů teprve 24. září 1919. Vedle problémů spojených s potřebou zajistit nový stát mezinárodně, vystávají naléhavé otázky vnitropolitické, vyvolané bezohledným náporom reakčních sil uvnitř státu a stavějících se stále rozhodněji proti pracujícímu lidu, který s osvobozením národním spojoval také své cíle sociální a své osvobozování hospodářské.

Světový mír, jehož nebylo dosaženo, a vnitřní osvobození pracujícího lidu, jež bylo poškozeno, vyvolávají stále ostřejší třídní diferenciace u nás, která nakonec milionem nezaměstnaných je předzvěstí naší nové, národní, demokratické a lidové revoluce z roku 1945.

Formální úspěchy, kterých v prvních letech po osvobození našeho státu dosahuje dr. Edvard Beneš jako zahraniční ministr Československé republiky, jsou nepochybně značné. Společnost národů, kde právě dr. Edvard Beneš hraje vynikající úlohu, spojenecké smlouvy se západními mocnostmi, Malá dohoda a přátelské smlouvy s ostatními státy vytvářejí pevnou iluzi bezpečí našeho státu pro většinu z nás. Čím více tato iluze mizí pod náporom světové i domácí reakce, tím intenzivněji seskupují se u nás i v mezinárodním světě síly pokroku a tím jasněji vystupuje do jejich čela Sovětský svaz. Teprve dnes dovedeme v plné šíři docenit proti přechodné a míjivé iluzi zemitou a poctivou realitou smlouvy o vzájemné pomoci, jež byla dr. Edvardem Benešem po těžkých bojích uvnitř státu podepsána v roce 1935 v Moskvě se Svazem sovětských socialistických republik.

V té době však již vstaly pro Evropu i ostatní svět všechny důsledky sobeckého a imperialistického míru, který za necelých 20 let po porážce Německa umožnil, aby toto došlo znovu v nenávistného útoční-

ka. Dračí sémě kapitalistického boje o své sebezachování rozrostlo se do fašistických chapadel, jež rdousíva v této době už i své ochránce a podporovatele a jež ohrožovala demokracii a svobodu celého světa.

Volba dr. Edvarda Beneše prezidentem Československé republiky byla soustředěním všech demokratických a pokrokových sil našeho státu na obranu naší samostatnosti, svobody a státní i národní existence, znovu životně ohrožované. „Izvěstija“ tehdy právem napsala, že všechno, co je v Československé republice zdravé a schopné života, vystoupilo pro dr. Beneše a že hitlerovský tisk nemůže skrýt svého zklamání nad tím, že dr. Edvard Beneš byl zvolen prezidentem republiky tak drtivou většinou.

Uvědomíme-li si důslednost, s níž stál potom dr. Edvard Beneš proti touhám našich agrárních a kapitalistických kruhů paktovat se s fašismem a s ním odmítat opětné schůzku s Hitlerem, pochopíme teprve hloubku zášti, jež je v této době namířena celou světovou reakcí proti němu. Ještě zní v našich uších její kvintesence, řvoucí Hitlerovými ústy z Mnichova a z Berlína o šlenství, jež prý vytvořila Československou republiku, která nemá žádného oprávnění, ať prý ji s českého hlediska posuzujeme jakkoli a řvoucí dáie o posetilsti založené na neznalosti historických skutečností dát hrstce méněcenných Čechů nadvládu nad menšinami, jež patří k tak významným rasám, jako jsou Němci se svou tisíciletou kulturou. Ještě zní v našich uších Hitlerova nenávist vrcholící ve zvolání: „Já nebo pan Beneš.“

Dva světy proti sobě. Dva světy mezi dvěma lidmi a současně dva světy v národech i mezi národy a státy. Svět demokracie, svobody a míru a svět kapitalistické nadvlády a vykořisťování, fašismu a války.

Ale to již byl Mnichov, kterým začíná druhá emigrace dr. Edvarda Beneše a v určitém slova smyslu opakování práce i bojů z doby první světové války. Ze dnů mnichovského ponížení a ze dnů mnichovské zrady zůstává nám jediná víra a jistota. Je to ona, jež po počátečních chvílích váhání dne 12. prosince 1943 byla stvrzena prezidentem republiky dr. Edvardem Benešem smlouvou o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci se Svazem sovětských socialistických republik. Jistota jež nám přinesla svobodu především oběmi a statečností rudých armád a našeho pracujícího lidu a jež přes Jaltu, Teheran a Postupim vytvořila Stalinem z našich zemí teprve opravdový a očištěný domov náš. Ona, jež chce mír pro celý svět a svobodu pro každého člověka.

Dr. Edvard Beneš po celou dobu svého politického života zůstal důsledně věrný své politické pravdě, zůstal věrný Československému lidu, demokracii a míru. A tuto věrnost znovu osvědčil, když v letošní únorové krizi vyvolané naší reakcí, jmenoval novou vládu obrozené Národní fronty podle přání a vůle lidu.

Budou se na nás dívat

(Pokr. se str. 3.)
jsme ani okamžik o výsledcích těžkého zápasu. Jeho heslo „Svobodné Československo ve svobodné Evropě“ elektrisovalo. Nevědělo se ještě, kdy toto heslo bude uskutečněno, ale dávalo jistotu. A také určovalo, že naše místo je v řadách bojovníků, jež vede ten, o němž pravil TGM: „Doporučuji Vám Beneše, znám ho...“

Velký boj byl dobojován. Dobojoval úspěšně...

Po boji odchází První bojovník za svým velkým učitelem...

Neodchází však nadobro... Jeho duch zůstává tady s námi a zůstane i s budoucími, neboť příliš miloval svůj národ a příliš byl milován, a proto nemůže nás opustit.

Přidruží se pouze k svému učiteli a budou se dívat, jak to povědeme.

Budou se na nás dívat...

Oba.

Život každého z lidí začíná a končí. Ve stejné prostotě počátku a ve stejné prostotě konce. Sám není příčinou, je důsledkem. A ať je sebe vypjatější a bohatší, je výrazem potřeby lidí. Je nedělitelnou součástí onoho kolektivu, kterému říkáme rodina, společnost, národ a na konec lidstvo. Je jenom tehdy dobrý, když se spakuje a hoří pro to, z čeho vystává a v čem je vlastní jeho smysl.

Skláníme se před životem a dílem jednoho z nás. Před životem a dílem dr. Edvarda Beneše, druhého prezidenta Československé republiky. V úctě, ve vděčnosti a v opravdovém smutku. A v neotřesitelné a nezlomné víře a přesvědčení, že cesta, po které jdeme, po které jde tento stát a tento lid, je cestou spravedlivou, dobrou a pokrokovou. Protože navazuje na nejlepší, co v tomto státě vyrostlo, aby nás bezpečně dovedla k plné svobodě: k plné demokracii a k

Z cestě s prezidentem dr. E. Benešem.

Odešel..

Opustil nás náš milovaný druhý prezident dr. Edvard Beneš. Jsou chvíle, ve kterých člověk při nejlepší vůli nemůže nic napsat. Je těžko psát o našem druhém prezidentovi, tím těžší, má-li člověk psát v době, kdy nám odchází. Co myšlenek se blýskne hlavou, co vše bych mohl napsat, tak bohatý a plodný byl jeho život... Nejde to. Odchází doprovázen slzami celého národa, velkou láskou a slibem: „Vašemu odkazu věrní zůstaneme“. V dějinách lidstva málokdy se podaří, stát se vedoucím svého národa a zároveň být ctěn a vážen celým vzdělaným světem. Milován lidem, pracujícím lidem a zároveň inteligencí. Jaká síla ducha.

Před katafalkem velkého mrtvého, na cestě žalu, dnem i nocí defilovaly statisíce. Celá republika má smutek, všude jsou vlajky na půl žerďě, výkladní skříně a okna všude jsou smutečně vyzdobena, po celé republice svítí světla i ve dne před obrazem dr. E. Beneše. Huboký smutek celého národa.

Přišel den 8. IX. 48. Den slavného rozloučení s Prahou. Pražané a venkovský lid ze všech koutů republiky přispěchali na toto historické místo, aby se tu rozloučili s velkým synem národa.

Tolik lidí přišlo! Jsou tu zase typické štafle a jiné rekvizity. Pražané obsadili okna, kdejakou terasu, stojí na střeších, sedí na komínech a na stromech. Jízdní dráha je v celé délce posypána červenými a bílými kafiáty. K rakvi nastupuje poslední čestná stráž generálů v čele s min. L. Svobodou. Před rakví je velký věnec prezidenta Gottwalda a ještě jeden velký věnec, kde na stuze je napsáno jen jediné slovo: „Hana“. Přichází prezident Gottwald, sklání se

President - Budovatel dr. E. Beneš v rakvi.

před zesnulým a soustrastně tiskne ruku paní Haně Benešové. Rakev je obklopena množstvím věnců, které sem poslal národ z celé republiky. Hana Benešová byla v hubokém smutku, ale nejen ona — celý náš národ. K rakvi velkého mrtvého přistupuje předseda vlády a zastřeným hlasem loučí se s mrtvým prezidentem republiky.

Václavské náměstí vidělo už řadu událostí, které vešly do dějin národa. Jednou z největších — i když bolesinou — bude provázka pohřeb druhého prezidenta republiky dr. E. Beneše. Průvod, který procházel Prahou, cestou tisíce vroubenou, a na každé tváři slzy a smutek, hlavy se sklánějí a hlasité štkání přerušuje ticho. Vždyť odcházel ten, jehož jsme nejvíce milovali, který se nejvíce zasloužil dvakrát o naši svobodu.

V Sezimově Ústí dne 10. IX. 48 dr. Edvard Beneš uložen do rodné země. Podle vlastního přání, které zesnulý projevil před smrtí, byla mu zhotovena hrobka v nevysoké skalce na stráni, porostlé květinami a stromovím. V rodinném kruhu, v čele s Hanou Benešovou, bratrem zesnulého Vojtou Benešem, synovci pana prezidenta, rodinou Masarykovou a četnými soukromými hosty, oficiálními hosty, zástupci sboru diplomatického, zástupci vlády byl pohřben. Nad hrobem se s velkým mrtvým rozloučil arcibiskup dr. Beran. Kapitola života slavného a příkladného byla skončena. Dr. Beneš již není mezi námi.

Není možno psát o jeho práci jen zkratkou, to by musela být velká kniha. Vezmeme si z jeho práce příklad. Z jeho pile a obětavosti pro vlast. Využití každé chvílky ke plodné práci. Jak se zmiňuje o jeho chorobě MUDr. P. Karpan: „Nedbal pokynů lékařů, nedbal o sebe, když mu lékaři ještě skutečně mohli pomoci. Dr. Beneš to nedovolil, byl toho domění, jako v celém svém životě, že sám si nesmí takového přepychu dovolit.“ Zemřel na tutéž chorobu co první prezident T. G. Masaryk, jen o třiačtyřicet let dříve. Jak u TGM, tak i u dr. E. Beneše šlo o kornatění cév (arteriosklerosa). Je osudem zvláště duševních pracovníků, že u nich nejdříve a nejčastěji stárnou cévy mozkové.

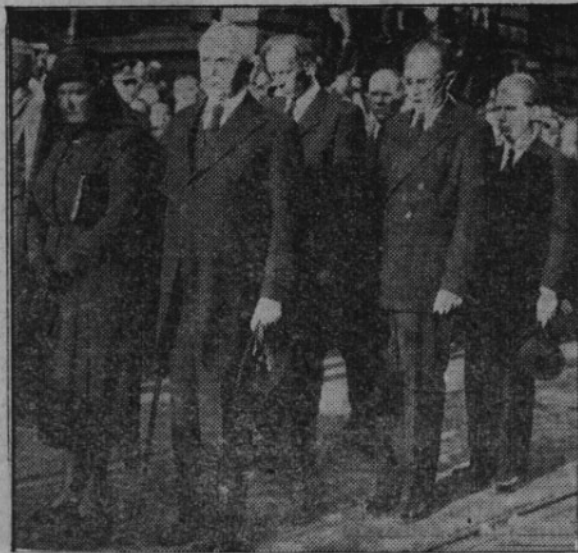
A ještě malá vzpomínka. Roku 1939, polo odjížděje a polo prchaje z Prahy do Švýcarska, ohlásil jsem se ihned po příjezdu a dal k dispozici dr. E. Benešovi. Jak bylo jeho zvykem každému odpovědět — odpověděl, poděkoval a z jeho dopisu bylo jasné, jak ho těší, že s k němu hlásí lid. Tam ve Švýcarsku jsem se teprve dozvěděl, jak si nesmírně našeho prezidenta váží cizina. V době války se nové zprávy jen hrnuly, stačil

Smuteční průvod na Václavském náměstí v Praze. O rakvi čestnou stráž tvoří generálové v čele s ministrem nár. obrany arm. generálem L. Svobodou

však proslov dr. E. Beneše, aby se okamžitě objevil na prvních stránkách švýcarského tisku, ostatní vše bylo odsunuto do pozadí. A když jeden americký časopis udělal výzkum veřejného mínění, na otázku, který je největší státník současné doby, byl na prvním místě dr. E. Beneš, a to měli přece také Roosevelta. Často si to doma neuvědomovali. Někdy musel snášet trpkost nerozvážných lidí. Ale dr. E. Beneš dokázal snášet a odpouštět. Byl si vědom, že jde správnou cestou, a tou také šel. Dnes, když ho ztrácíme, si to každý uvědomuje. Je! jsem vlakem, když došla zpráva, že náš milovaný dr. E. Beneš zemřel, ve vlaku byli vesměs dělníci, vracející se z práce, ale nikdo se za slzy nestyděl.

Před tím bylo veselo, po zprávě vše ztichlo. V cizině jsem často musel vyslechnout větu: „Škoda, že dr. E. Beneš není příštůškem našim.“ Poláci a Jugoslávci, ti nám tvrdili do očí: „Vy Čechoslováci máte štěstí, v první světové válce jste měli Masaryka a teď Beneše.“ Každý ho znal a každý si ho vážil. Vždyť to,

za rakvi paní Hana Benešová, bratr presidenta Vojta Beneš a příbuzenstvo dr. Edvarda Beneše.

Poslední sbohem v Sezimově Ústí. Paní Hana Benešová vhadzuje do hrobu květiny

Svaz Čechů z Volyně zaslal u příležitosti úmrtí druhého presidenta republiky dr. Edvarda Beneše choti zesnulého paní Haně Benešové tento telegram:

Vážená paní,

připojujeme se k soustrastným projevům, jež Vás docházejí ze všech stran naší milované vlasti a ujišťujeme Vás, že také my, reemigranti z Volyně, truchlíme nad ztrátou, která postihla náš lid a naši vlast odchodem všemilovaného a ctěného presidenta Budovatele.

Pro nás, volyňské Čechy, osobnost dr. Edvarda Beneše byla a zůstane zosobněním všech vznešených ideálů humanity, pokroku a vlastenectví. Vedeni těmito ideály bojovali jsme pro rebukliku, v jejich duchu chceme pro ni pracovat. Nikdy také nezapomeneme, že zesnulému presidentu dr. E. Benešovi vděčíme za uskutečnění naší nejvroucnější tužby po návratu do vlasti.

Všichni jsme v tuto těžkou a bolestnou chvíli s Vámi a věříme, že vědomí, že celý národ truchlí spolu, pomůže Vám překonat Váš nezměrný žal. Svaz Čechů z Volyně, Žatec.

president, ten velký státník světového formátu, filosof a myslitel, nedá se obejmout jen článkem... Měl vliv na svůj národ 27 let. Byl to velký demokrat a socialista.

Vladimír Libovický.

Jiří Rébl- Volyňský:

Zesnulému Presidentu Benešovi

Ve staroslavném Pantheonu,
v posvátném stánku Velikánů,
President Beneš odpočívá
v záplavě věnců, živých květů.
Ten velký syn spočívá v klidu
a proudy milionů lidí
kol rakve plynou tichou řekou...
V přetěžkém smutku slze tekou...
a srdce, szabodané bolem,
krvácí z svěží rány kolem
pro svého miláčka...
Je mrtev...
mrtev pouze tělem...
však jménem živ jest
v světě celém...

A národy od pólu k pólu
před Velkým demokratem v bolu
klamí své obnažené hlavy...
Zem česká truchlí,
ruce spíná...
a Velikého svého syna
přejímá ve sbor Velikánů...
Spi, Presidente, milovaný
v objetích naší matky země.
Náš celý národ, celé plémě
po věky slov Tvých nezabude...
a svatý odkaz plnit bude
pochůvou, vlasteneckou prací...

7. 9. 1948.

SMĚR DUKLA

Za zpěvu pochodovala jednotka za jednotkou a všude táž myšlenka — být na místě co nejdříve. Mijela hodina za hodinou a zpěv znenáhla umlkal. Bylo slyšet jen skřípot a vrzání přetížených vozů a odměřené kroky pochodujících. — Kupředu! Kupředu! — pobízel jeden druhého a nikdo nemyslel na spánek, hlad a únavu. Řinčely tanky, hučely motory a do toho občas zazněl hlas některého velitele.

Z nedaleké fronty se ozývá tmné dunění děl a štěkot kulometů.

Je 7. září. Jednotky dorazily na lesnaté návrší Malých Karpat. Je tu celá 1. brigáda i s hudbou. Mužstvo zde odpočívá, poslední den před bojem. Na velitelstvích je však živo. Připravují a rozdávají se mapy a jsou svolávána shromáždění důstojníků. Osvětloví důstojníci ještě naposledy organizují mužstvu přednášky. Někde je slyšet praporeční hudbu, mužstvo dostává na cestu do přední linie konzervy jako železnou dávku.

Slunko zapadá za lesnaté pohoří a zlatými paprsky líbá celý kraj. Cítíš, že nadešel dávno očekávaný okamžik, na který jsi se tak dlouho připravoval a přitom si maně uvědomuješ, že třeba hned zítra mnohý z těchto chlapců, tvých kamarádů, slunce zapadat již nevidí. A hory neustále zlověstně hučí pohrůzkou fronty.

Druhého dne zrána přesně v 6 hod. 45 minut zahájil 1. ukrajinský front maršála Koněva ofensivu. Bylo to zahájení mohutné pověstné sovětské „artpodhotovky“. Nejdříve pekelně zahvížděly Katuše, až v malém okamžiku jejich charakteristický rachot zanikl v jediném nepřetržitém hukotu dělostřelecké a minometné palby. Země se chvěla, jako by měl nadejít soudný den. A v tomto dni se do prvé účasti velké válečné akce volnější chlapci od dělostřelectva a těžkých minometů. Tyto československé útvary jsou zasazeny do boje zároveň se sovětskými,

Je to veliký, památný den. Je to den započetí slavného historického, ale také krvavého tažení 1. čs. sboru v SSSR k branám ujařmené vlasti.

Dělostřelecká a minometná příprava pokračuje. Teď už mohutné výbuchy splynuly v jediné, nepřetržené strašné hromobítí. Je to chvíle, kdy i děla a minomety československé jednotky jako když se rázem promění v nějakého strašného tvora z pohádek, jenž se ve svém doupěti obrátil, protáhl a hromově zařval na svou kofist. A hoši tehdy nezůstali za svými starými zkušenými bojovníky Rusy pozadu. V tu chvíli českoslovensští hrdinové nebyli jen vojáky, ne — byli hotovými roboty, pracujícími s jemnou přesností nejcitlivějších strojů, řízených samou bohyňi pomsty.

Ale zatím jsou to jen chlápci od minometů a dělostřelectva. Ostatní jednotky a pěší se dosud nacházejí mimo frontu a mimo boj. Zatím jen v radostném rozzechvění naslouchají hrozně smrtící písní oněch svých kamarádů.

Konečně dochází rozkaz. Po něm seřazují se okamžitě vojenské bojové oddíly a nastupují na mírném svahu před lesem do otevřeného útverce. Pak přichází šedovlasý generál L. Svoboda. Hledí chvíli měky na vojáky, jako by jim svým pohledem dával poslední otcovské požehnání. Tisíce srdcí zrychlo vzrušením tep, tisíce zraků hledí upřeně za posvátného ticha na svého velitele. Ten pak začal pomalu mluvit. Napomíná vojáky a zdůrazňuje význam a účel nastávajících bojů. Byla to slova, která se každému pevně vryla do paměti.

„Vzpomeňte před bojem na to, kdo u nás vraždil děti, ženy, starce... Vzpomeňte, kdo se u nás opovážil sáhnout na nejposvátnější věci národa, jako jsou university, musea, školy a t. p. . . . Za několik hodin budete mít možnost potrestat viníky. Buďte soudci spravedlivými a neodpouštějte nikomu... Potrestejte

každého, koho přistihnete na československé půdě se zbraní v ruce proti nám, ať to jsou Němci, Maďari anebo jiní zrádci našich národů. Musí býti potrestáni příkladně, aby se tyto zločiny víckrát neopakovaly. Kdybychom byli shovívaví, pak by nám to budoucí pokolení neodpustilo. Buďme vděční Rudé armádě, neboť jen její zásluhou je, že stojíme nyní u československých hranic jako samostatná československá vojenská jednotka... Nezapomeňte v boji, že se na nás budou dívat nejen naši největší kamarádi, ale i ostatní svět... Budou se na nás dívat i ti naši nejbližší sourozenci, matky, otcové tam doma — hledme, abychom před tímto zraky obstáli v boji čestně... Půjdeme do boje a pomůžeme našim bratrům Slovákům...“

Když potom nad vrcholky Karpat se rozlehlo hromové „Zdar!“ přítomných vojáků, generál vyvolal z každé jednotky velitele nebo vojáka a rozloučil se s nimi stisknutím ruky. Přál jim při tom šťastné a brzké shledání v osvobozené vlasti.

Dělostřelecká příprava dosud trvala. Nad nepřátelským terénem dosud kroužily stovky sovětských letadel a posílaly Fricím vydatné pozdravy v podobě pem. Děla umlkla až o 9. hodině. V té chvíli již nastupovaly sovětské pěší jednotky.

A v 11 hodin téhož dne odpochovovala 1. čs. brigáda ve směru na Krosno s předem již vypracovanou pochodovou osou až do Prešova.

Československé jednotky pochodovaly ještě za dne těsně vedle hořícího Krosna, o které se dosud sváděl boj pěších jednotek. Němci se tu zuřivě bránili a všemožně se snažili zvolnit postup sovětských vojsk. S nastávající nocí se snesl na kraj vydatný déšť a rozblácené cesty brzdily rychlý postup československých jednotek. K ránu byli vojáci promočeni až na kůži. Celí zamazaní blátem, protože místy se musili brodit roziezděným bahnem až po kolena, blížili se ke konečnému cíli. K ránu se už brali terénem, který byl vytvářel se dvou stran ostřelován bráncím se nepřitelem. Rozkaz však zněl postupovat stále ještě kupředu a tak se československé jednotky silně vklínily do nepřátelské obrany.

Ráno 9. září o 8. hodině 1. a 3. brigáda dorazily do malé vesnice Machnówka. Déšť se již zmiřňoval a potom nastalo pěkné počasí. A přece tento první slunný den přinesl československým jednotkám tvrdou zkoušku, kterou byl příliš nemilosrdný křest ohněm.

Kuchyně rozdaly mužstvu snídání. Mužstvo zmožené probdělou nocí a vysilujícím pochodem za deště, chutě se pustilo do teplé stravy, aby rozehrálo promrzlé údy. Zatím vrchní velitelská československých jednotek dala rozkaz přichystat obranu. Ale než se tak stalo, začely pojednou vzduchem houfy nepřátelských mìn a dělostřeleckých granátů a snesly se do řad vojáků. Zahřměly silné detonace a na zem se skácely první děsíky těl. A pak následoval přeпад

za přepadem. Nepřítel měl přesně vyměřený cíl a mrtvých a raněných přibývalo. Smrt sklízela chvíli v řadách československých jednotek bohatou žni. Na všech stranách se za okamžik válela na zemi zohavená těla. Všude krev a úpění těžce raněných. A dopady se opakují znovu a znovu. Ba chvílemi se zdá, že již nepřítel zahájil palbu ze všech stran a že se československé jednotky ocitly v beznadějném stavu — že budou každou chvíli odříznuty, obklíčeny.

Do ohlušujících, smrtících výbuchů se pojednou ozvaly řízné a rozhodné rozkazy:

„Zakopat se!“

„Vydržet za každou cenu!“

„První rota!“

„Druhá rota!“

„Třetí rota — za mnou — vpřed!“

„Anomadečci, vpřed!“

„Kulometka, za mnou!“

„Minometka!“

Ještě několik povelů a jednotky se v okamžiku hnuly, aby zaujaly vytčená obranná postavení. Nastalo horečné kopání palebních postavení a zákopů, zatím co nepřítel vytrvale pálil salvu za salvou. Je třeba železných nervů a naprosté rozvahy, nic ukvapeného, nic, co by mohlo vrhnout stín pochybnosti o vítězství. Voják je právě v této chvíli cele zaměstnán blátivou hlinou. Kope ji zároveň se štěrkem a kamením a vyhazuje do výše, zatím co ji nepřátelské vybuchující projektily rozmetají na všechny strany. Voják má za blácené ruce, cítí, jak ho řezá písek na těle, hlina mu skřípe i v zubech. Ale to nic, ještě alespoň jeden štych toho proklatého kamení vyhází a bude to. Avšak lopatka je příliš lehká a slabá a velmi těžce zdolává tvrdé kameny — vykopat takový decimetr do hloubky, to je už velký pokrok, a tak práce jde velmi zvolna. Sem tam někomu vypadne lopatka z rukou, tělo se svalí jako by nikdy ani neleželo a tak zákop zůstane nedokončen. Vedle vykřikne tvůj kamarád, ohlédněš se a vidíš — z nohy mu zůstaly jen krvavé kusy rozšápaných svalů a masa. Přijdou sanitáci, ale raněný jím nemě naznačuje, že je to zbytečné, aby ho odnášeli. A jinde zas u nedokončeného zákopu zůstala z celého člověka jen hromádka hadrů a krvavého masa. Ale práce neustává, naopak stává se každou vteřinou intenzivnější, protože voják ví, že každé nejmenší kopnutí lopatkou spíše k jeho ochraně, že každý nejmenší úlomek kamene teď v této chvíli rozhoduje o jeho životě. A voják v tu chvíli také poznává cenu každé vteřiny, ví, když nebude snad ještě v pěti minutách hotov, je možné, že nebude hotov se zákonem vůbec, jako právě tamhle před chvílí jeho soused.

Nepřátelská palba se každou chvílí zesiluje. Terén je zahalen dýmem, granáty vyhazují do závratné výše ohromné gejzíry blátivé hlíny a kamení. Stromy jsou křmeny sířepinami vybuchujících granátů jako sirky, domy se rozpadávají jako nepatrné dřevěné hračky.

„Německé tanky! Útočí přímo proti

nám!“ Jako elektrická jiskra blesko se pojednou od roty k rotě, od praporu k praporu. A obranné práce dosud nejsou zakončeny!

„Všichni do jednoho vytrvat na místě do rozkazu!“ zahvíjí u rot velitelky. A v práci se pokračuje dále.

Až se najednou ozvala první salva protitankových děl československých. V tu chvíli už také zahvíjela i československá minometná palba a německá troufalost ochabla.

Bylo pozdní odpoledne.

3. polní prapor se zatím stáhl na malé návrší, kde rostlo jen několik stromů a částečně kryt poskytovala malá rokle. Odtud byl podniknut první útok volyňských Cechů. Následovalo několik povelů, pak poučení a roty se hnuly. Zatím československé minometry a děla posílaly ocel tvrdšímu nepříteli.

Zaštěkaly maximy, zařehotaly automaty za doprovodu rozvázných pušek, a když se tehdy z přední linie vrátil Tonda Parpel s prostřeleným břichem na praporem obvazující, hlásil s bolestným úsměvem:

„Tak jsme to Fricům natfeli...“

Útok se podařil a Němci ustoupili.

Nyní nastaly tuhé dny. Dny a noci, v kterých se hodiny podobaly věčnost. Dny a noci, kdy válčili všichni — od velitele praporu až k dobráckému pučákovi a k svědomitému vozkovi, který v mnoha případech koňm zasypal naposledy a víc se nevrátil.

Útok za útokem. Třeba i šestkrát denně. Tak tomu bylo u 3. polního praporu, kde byli takřka sami Volyňáci. Prapor byl pak přesunován z úseku na úsek, a to tak, že vystřídával Rusy, jejichž tu předtím bylo trojnásobné množství.

Frankovka u Teodorovky. Bezemenná kóta. Strmý odvrácený svah, asi 6 metrů hluboká rokle, táhnoucí se od úpatí takřka až k samému temeni vrohu. Nahoře, kde končila rokle, byl umístěn štáb 3. polního praporu. Pět metrů odtud dopředu se zakopala záloha a na samém vřechu tak asi 50 metrů skočili do zákopů automatačci, průzkumáci a pěchota. Tady byl převzat úsek dne 12. září 1944. Cestou do zákopů Němci provedli několik minometných přepadů do prostoru lesa, kde právě prapor pochodoval. Pět lidí bylo zabito, osm těžce raněno. Tamhle v řadě také jeden starý táta najednou vykřikl, zamával rukou a třásněmi masa v záplesti uražené levé ruky potřísnil kreví několik svých sousedů a pak se vrátil do týlu jako desítky jemu podobných.

Tak prapor obsadil úsek u malé horské vsi Frankovka. A již za několik dnů hodiny po obsazení podniká prapor útok. Tvrdý, zavilý, krvavý útok za nevelké německé minometné a dělostřelecké palby. Každý metr kamenné půdy stojí několik mrtvých a raněných chlapců. Kamenná půda je tu smíchána se dřevem roztržených obrovských jedlí a rozmetaných, baráků. Chvílemi se tu zdá, že celý prapor bude zhltnut tímhle jediným útokem. Všude na každém kro-

ku znetvořená těla a louže krve. Ale chlapi přeskakují své mrtvé a raněné kamarády a jdou vpřed. Roty a čety rychle řídou, velitel praporu však dosud posílá doplnění. A tak jsou tu nakonec zasazeni do útoku všichni: spojky od rot a čet, štábní kancelářské síly, vozkové i kuchafci. Přeskočili pásmo poseté padlými kamarády a vnikli do řetězu prvního sledu. Útok pokračuje, jde se bez zastávky vpřed, avšak ztráty na mrtvých a raněných jsou stále větší. Je to tím, že tu má nepřítel předem dobře vyhlédnuté a obsazené velmi výhodné pozice, odkud skvěle ovládá terén a je dobře chráněn.

A peklo německé palby jako by se každou vteřinou ještě zesilovalo. V dýmu a prachu je tu vidět jen na několik málo kroků. Nemí tu už ani slyšet výkřiky zasažených vojáků, a už se tu také neozývají rozkazy některého z velitelů, a to proto, že většina velitelů padla, a také proto, že tu voják už jedná jen instinktivně, nikoliv na cizí radu nebo povel. Voják je tu prostě sám sobě velitelem.

Zbylí útočníci 3. polního praporu dosáhli Frankovky. Němci byli odtud zaháněni, avšak jejich dělostřelecká a minometná palba nijak neochabla, naopak na vesnici se snesl hotový déšť mra a dělostřeleckých granátů, takže zbytek útočících jichž zůstala tak asi jedna třetina z celkového počtu před vyražením) byl nucen na okamžik zaháznout mezi hořícími zbořenými baráky.

Za chatrným plátkem se zalícenou puškou ležel desátník Vmařický, bývalý redaktor „Hlasatele“.

„Nazdar, fotě, jak se máme?“ vzkřikl za ohlušující detonace dělostřeleckých dopadů, když se na zlozemek vteřiny ohlédl po svém nejbližším sousedovi, v kterém poznával svého vlastního strýce.

„At je kat spere!“ zabručel starý táta, ale vtom už stiskl pevněji pušku a dodal: „Koukej ho, psa, jak se támhle sem plazí!“ Dvě rány z pušky takřka současně a Fric se už dál nedostal.

„Parchane!“ ulehčl si strejda, ale hned už zase dodal, aby to uslyšel Vmařický: „Co myslíš, zůstalo nás tady ale trochu málo a na doplnění to už abychom měli nějakou umělou líheň. Kampak se s touthle hrstkou dostaneme!“

„To je jedno, po nás přijdou jiní a půjde se stejně zase vpřed.“ Ale sotva Vmařický turco větu dokončil, na výhledě se objevil mohutný řetěz německých uniforem. Hned na první pohled bylo zřejmé, že se tu v mnohonásobné přesile jedná o nepřátelský protútok, a to obchvatem.

Hned nato byla těžká nepřátelská palba ještě zesílena. Hrstka zbylých Volyňáků a Zakarnatáků se ještě více zblběla. Vyhledky pramizerní, protože zbytek zablých vojáků 3. polního praporu mimo maskování spálenosti byl úplně na otevřeném terénu a za situace, kde na kopání těch nejprimitivnějších zákopů nebylo ani pomysleno.

A tak rozhodněmu mužstvu zbylo jen jediné východisko — stáhnouti

se do původních zákopů. Odtud také potom byl odražen silný německý protitlak.

Druhého dne 3. polní prapor podniká čtyři další útoky. Nepřítel se však houževnatě brání a svůj ústup se snaží za každou cenu oddálit. Na bojišti jsou hromady mrtvol. V některých ojedinelých malých zákopech jsou dva až tři padlí. A na odklizení není ani času ani možností pro neustálou pečečnou paľbu. — 3. polní prapor! Ne, to už není prapor, to už je všeho všudy jedna rota!

I na stanovišti velitele praporu v rozbahněné rokle leží tři padlí a také není možno je odklízět. Dále tu leží zabíjí kůň a jeho krev teče dolů roklí a mísí se s pramenky vody vytékající ze skal a s krví padlých vojáků. Dole u úpatí svahu na konci rokle malé, travou zarostlé jezírko, zrudlo krví. Do rokle je kanonádou svrženo několik zpěrážených obrovských kmenů staletých jedlí. Místy je rokle takřka úplně zatarasena ohromnými kameny, které sem byly vrženy projektily těžkého nepřátelského dělostřelectva.

Toho dne také následoval nepřátelský zásah přímo na velitelství praporu. Bylo to právě ve chvíli, když náčelník štábu por. Metoděj Lemák telefonicky mluvil s velitelstvem I. brigády. Spojky, pracující vedle něho, zahlédly, jak mu pomaľu ruka se sluchátkem klesá a hlava se zvolna nachýljuje. Skonal tiše bez jediného hlasu, jímž se brání umírající zákeřné neodvratné smrti. Zakopali jej hned vedle, několik metrů od stanoviště velitele praporu, a na rov zasadili narychlo zhotovený bukový kříž.

Důstojníků už takřka není. Na velitelství zůstal jen velitel praporu špt. Sedláček a por. Jenč.

Jedné tmavé podzámí noci...

Lho jako z konve a rozblácená kamenitá půda se podobala jedné velké louži, nemilosrdně šlehané přivalem deště a větru. V takové noci je nejlépe u vytopených kamen v prohřáté světnici nebo v teplých peřinách. Říkává se, že by v takovém počasí ani pes od baráku nešel... A za této slotné noci se přesunovala I. čs. brigáda k sílnici a pramenům řeky Jasny, hlavněmu to směru útoku na Dukelský průsmyk, mezi obce Zindranova a Barvínek.

Nevyspali, promoklí vojáci se bořili v rozmoklé půdě do půli lýtek. Déšť dávno promočil chatrný plášť a voda stékala po holém těle až do bot. Vozy se zařezávaly až po nápravy do země a koně i lidé padali únavou a vysílením. Auta se vůbec nemohla v těchto místech pohybovat. Jedné traktory zdolávaly obtíže terénu, ač i ty zůstaly mnohdy třet v bezedné tůni.

Všichni pochoduující, zablácení od nohou až k hlavě, vlekli se spolu s několika sanitáky, sňvalými to členy hudby I. čs. brigády.

„Co říkáte, hoši,“ pravil starý

Kadlec a přitom si stíral s čela pot smíšený s dešťovou vodou, „dlouho to ještě vydržíme?“

„To je těžko říct,“ odušil jeho mladší kamarád. „Kdo ví, jestli za chvíli nešlápneš na minu nebo tě ne najde nějaká kuře.“

Hned také jako na zavolanou se ozvalo vzduchem přehřené zavytí miny a vzápětí ohlušující detonace. Nikdo si toho příliš nevšiml, protože dopad byl více než 200 metrů od cesty a to pro otužilého československého vojáka neznamenovalo žádné nebezpečí. Vyčerpáním posledních sil a stálým nebezpečím se lidé stali k něčemu takovému neteční a přímo pohrdali svými životy.

„Chlapci, ať je jak je, ale přece bych se ještě rád vrátil domů. Uvidět tak ženu a děti aspoň na chvíli“ — zatesknul starý Kadlec, klopýtaje blátivou cestou. Na ta slova však už nikdo ze sanitáků nereagoval.

Ještě té noci automaticky provedli průzrazum a do rána byla obrana připravena. Rozednilo se a studený vítr rozehnal deštné mraky. Chvilí bylo ticho, ale pak se najednou snesl na československé zákopy takový déšť nepřátelských mìnometných a dělostřeleckých nábojů, že nebylo před sebe ani vidět. Vzápětí také vyrazila německá pěchota. Z československé strany ji však přivítali vždy pohotiví dělostřelci a pravě krupobítí kulometných a pěších rot. Němci byli nuceni couvnout, avšak útok byl ihned opakován a s ještě větší silou.

V mělkém a rozbláceném zákopu, naplněném zpola vodou, krčil se starý Kadlec, a když vypálil již několikátý zásobník ze své „desítky“, nadzvedl se za nastalého několika vteřinového ticha, aby se rozhlédl po

okolí. Uviděl, jak byla půda kolkolem úplně zpěvřracena a rozryta výbuchy mìn a granátů. Na svahu u cesty leželo několik znetvořených těl. Najednou se mu zdálo, jako by odtamtud zaslechl sténání a proto okamžitě vyskočil, aby nešťastníku přispěchal na pomoc. Vtom zahvízdl vzduchem rozžhavený projektil a vzápětí se ozval výbuch, spojený se srdcevrhovcím výkřikem. Když se dým rozplynul, viděl, jak se starý Kadlec váli na zemi v kaňuži vlastní krve. Přiběhlo okamžitě několik kamarádů, ale nebylo již pomoci — všechna sířeva se Kadlecovi vyhrnula otevřenou ranou ven.

„Dobijte mne, kamarádi...“ sténal chraptivě ve strašných bolestech. „A vyřídte doma pozdrav — já...“ A Kadlec již nedopověděl.

Než přispěchali s nosítkami, byl již starý Kadlec mrtev. Chvatně vyhrabali v zahradě na kraji vesnice v rozmoklé půdě jámu a pohřbili jej.

Nic nepomohla Němcům dobře připravená obrana na nejvýhodnějších místech, nic nepomohly nové a nové posily band SS a Vlasovců. Všechna jejich snaha zastavit postup československých jednotek se rozbíjela o železnou vůli všech vojáků (počínaje nejmladším vojákem a konče šedovlasým velitelem armádního sboru) hnát hnědé hordy ze své země.

6. října 1944 překročily ve východním Slovensku jednotky I. čs. armádního sboru hranice své vlasti a rozložily se za první osvobozenou slovenskou vesnicí Vyšní Komárník. Boje zuřily stále s neutuchající silou, neboť Němci až dosud zaujímali výhodná postavení a měli pod obšťřelením jedinou dukelskou sílnici.

Z knihy J. V. Rejzka „Nezradili“

Bilance druhé světové války

Zenevská „Revue de droit international et de sciences diplomatiques“ uveřejnila provisorní bilanci druhé světové války. Podle ní zahynulo na světových bojištích více než 32 miliony mladých lidí. V koncentračních táborech bylo zavražděno 26 milionů lidí. Naproti tomu odhaduje, že leteckými nálety usmrceno 15—20 milionů lidí a 10—12 milionů lidí se stále ještě pohřešuje. Počet zraněných, kteří nejsou schopni práce, se odhaduje na 30 milionů. Statistika švýcarské revue odhaduje počet evakuovaných za války na 45 milionů a počet těch, kteří byli zbaveni příštěři na 150 milionů lidí. Počet sirotků odhaduje na 1 milion. Odhady těchto ztrát, které několiknásobně přesahují ztráty z první světové války, nejsou úplné, neboť zahrnují jen přibližné číslice sovětských ztrát. (Číslo sovětských ztrát se udávají až na 17 milionů padlých na bojišti a ubíjých v koncentračních táborech a v obsazených krajích nacistickou armádou.)

Také údaje na minulou válku byly několiknásobně vyšší než na první světovou válku. Podle amerických odhadů stála poslední válka 375 miliard zlatých dolarů, zatím co první světová válka stála asi 100 miliard. Podle této statistiky nejmenší ztráty na životech způsobilo letečtvo, a to ještě spíše civilnímu obyvatelstvu než armádám.

Výše ztrát ve druhé světové válce je ovšem velká z několika důvodů. Především proto, že na straně odpůrců demokratického tábora stála nacistická armáda, která řešefila civilní obyvatelstvo a zajatců a naopak je plánovitě vyvraždovala. Mimo to válka byla skutečně světovou a mezikontinentální, v níž stály proti sobě desetimilionové armády a konečně proto, že válka trvala, zasadíme-li její počátek do r. 1936, kdy došlo k fašistickému tažení proti španělské republice, plných 9 let.

Národní osvobození:

EVROPSKÝ VÝVOJ

Jiří Hrbas

Evropa 1945 se naprosto nepodobá Evropě 1948. Tehdy, před třemi lety, se nacistické Německo a fašistické Japonsko zhroutily. V Evropě hořel a doutnal ještě plamen na německém spáleníšti, ale osvobozené národy se připravovaly na budování míru. Mohutné síly podzemní, zejména ve Francii a Itálii se chystaly spolurozhodovat o vládních věcech. Ministři, kompromitovaní spoluprací s nacisty, odešli do pozadí a vyčkávali nervosně další vývoj. Nebyli to jenom ministři, ale řada dalších členů buržoasní třídy, která měla právem špatné svědomí. Je pochopitelné, že vítězná sovětská armáda, která pokračovala od Stalingradu v rychlém a jedinečném postupu na Berlín, vyvolala v nemocné Evropě k životu všechny zdravé, pokrokové síly, které neměly dosud příležitost se plně uplatnit. Francouzský pracující lid se sjednotil právě tak rychle jako lid italský. Jen ostýchavě a pod novými jmény se hlásily k životu také tak zvané občanské strany, ať už si říkaly socialistické nebo křesťanské či demokratické. Tyto strany neměly dobrou minulost a mnohé z nich byly na vrcholu moci v době nejhlubšího morálního úpadku politické Evropy, v době mnichovské a pomnichovské. Ale již v těchto měsících se také organizovaly strany, pod jejichž novými štíty byly vidět ještě fašistické nápisy.

Španělský diktátor měl být posledním případem poražené a likvidované fašistické moci. Francův případ však ukázal, že „žádná kaše se nejlépe horká, jak se uvaří“. Kompromitovaní ministři a všichni jejich spolupracovníci zvedli radostně hlavu. Ukázali, že španělský a portugalský tvrdému boji za lo se, že je zde ještě někdo, kdo nedá zahynouti evropské buržoasii. Ukázalo se, že americké trusty a monopoly budou mít po smrti Rooseveltové daleko pronikavější vliv na americkou politiku. To byla naděje všech, kteří neměli čisté svědomí a právem se obávali trestu. Evropská kapitalistická rychle pochopili, že za mořem jsou jejich silní ochránci, kteří nedovolí, aby ztratili v Evropě svou moc a vliv.

Kdo sledoval soustavně evropský vývoj od roku 1945 do dnešních dnů, ví, jak rychle a horečně hledala buržoasie své ztracené posice. Bylo třeba se smířit se všemi, kteří stáli ve středu či dokonce na nejkrajnější pravici. Poražená vládnoucí třída, zkompromitovaná druhou světovou válkou a vším, co této válce v Evropě předcházelo, používala všech prostředků k své záchraně a nešťila se ničeho. Proto mohl zůstat u moci Franco, proto mohlo tisícem nacistů ujít zaslouženému trestu, proto byl vnesen do malého Řecka bratrovražedný boj, proto mohli ti, kteří přivedli Francii na pokraj strašné záhuby, být omilostněni. Proto začala být šířena zámečnická nová válečná psychosa.

Od roku 1945 až do dneška se vedl

a vede tento urputný boj o ztracené posice. A přece to byl a je boj ústupový. Podíváme-li se dnes, tři roky po válce, na mapu Evropy, vidíme, že svět není rozdělen na západ a východ, jak se často mylně opakuje, ale na pokrok a reakci. Ti, kteří zůstali věrní myšlence pokroku, nejsou jenom na východě, ale také na západě. Francouzský a italský lid je sice vystaven, právě tak jako lid řecký, španělský a portugalský tvrdému boji za svá práva, ale jeho situace není tak beznadějná, jak by se povrchnímu pozorovateli zdálo. Zkušenost minulé války je stále živá a sjednocuje ty, kteří prožili ozbrojenou moc fašismu.

Hospodářská invaze zámořského kapitálu do evropských zemí však rozčarovala i evropské kapitalisty, kteří ještě roku 1945 a ještě loni hledali tímto směrem záchranu. Dnes jsou pohlcováni nejen ve Francii a Itálii, ale všude v západní Evropě silnějším kapitálem zámořským, který musí jednat energicky a bezohledně, aby oddálil svou vlastní krizi. Toto

jsou skutečnosti, o kterých se dnes pesimisticky píše ve vlivných finančních revuich britských, francouzských a italských. Není divu, že nastala doba, kdy se omezuje nebo zastavuje vlastní výroba. Je pochopitelné, že roste nezaměstnanost. Nelze se divit, že stoupá dražota.

Francie a Itálie dávají dokonalý obraz chaotických poměrů západní Evropy. Obě tyto nešťastné země jsou však také svědectvím, kam šel vývoj ve státech, v nichž bojuje buržoasie o svou moc a dostane se tak do přímého područí zámořského imperialismu. Zápas pokroku s reakcí v této části Evropy bude pokračovat. Také ústupový boj buržoasie bude houževnatý. Zoufalá finanční situace si vynutí i mimo Francii tvrdé a bezohledné zákroky. Ale naděje, že mohutné pokrokové síly, které v roce 1945 slavily své vítězství, bude možné likvidovat nebo zahnat znovu do podzemí, budou slábnout. Evropský vývoj nepůjde cestou, kterou za válkyrazil nacismus a fašismus.

FRANCIE

Z Francie čteme o neustálém střídání vlád; z toho je vidět, že Francie nemůže najít vládu, která by jí dala to, co nejnnutněji potřebuje. Hledáme-li příčinu tohoto zjevu, poznáme, že to není jenom krize vlád, krize politických garnitur Francie, ale že je to krize státní, celého hospodářského a sociálního a tedy i politického a kulturního zřízení francouzského.

Francie jde z jedné vládní krize do druhé; stále se potácí; to překvapuje zejména ty, kteří vědí, že to byla Francie, která svou velkou revolucí se přičinila o všeobecný pokrok na celém světě. Ptají se: jak to, že Francie, z níž kdysi letělo do celého světa heslo: volnost, rovnost, bratrství, dnes dýchavěně co chvilku sestavuje novou vládu a sotvaže ji utvoří, už se vláda poroučí. Je to tím, že žádná země nesmí žít jenom ze své tradice a minulosti; nikdo na světě, ani žádný stát nesmí si dovolit spočinout klidně na vavřínech. Místo mezi ostatními si nejen jednotlivec, ale také každý stát zajišťuje jenom ustavičnou práci. Kdo se opozdí, je odstrčen. To je i případ Francie.

Francie se nedovedla a nedovede podívat do očí světovému vývoji a proto také nedovede uspořádat svůj hospodářský a sociální život tak, jak by to odpovídalo zájmům jejího lidu. Ideálem francouzského člověka byl poklidný život, být rentierem, žít z důchodu, z renty. Ideálem Francouze bylo žít v Paříži. Tím si vysvětlujeme, že už dávno před první světovou válkou mnoho dobrých statků ve Francii nemělo hospodáře a že fran-

couzské zemědělství upadalo. Tím si také vysvětlujeme, proč Francie i početně mezi jinými klesala, proč francouzské rodiny měly průměrem jedno, nejvýše dvě děti. Osobní prospěch a pohodlí jednotlivce bez ohledu na celý a národ, to byla a v převážné většině dosud je touha průměrného Francouze. Tato Francie se musela nutně opozdit ve světě za jinými. Proto tato Francie jenom s vypětím posledních sil zvítězila v první světové válce; a proto také měla velmi neslavnou éru před druhou světovou válkou, kdy přijímal Mnichov jenom proto, že chvilku zajistil francouzskému měšťákovi přechodnou klidu a míru. Proto také došlo k porážce Francie v druhé světové válce. Tím si také vysvětlíme těžkou krizi Francie po druhé světové válce.

Je potřeba, aby se Francie našla. Byla kdysi pramenem lidské vědy a soudnicí nových myšlenek o svobodě lidí a lidstva. Byla to země, která zapálila pochoděň velké revoluce, která změnila tvářnost celého světa. Tato Francie však ustrnula, zpohodlněla; není pro ni jiné cesty, než aby se dovedla jasně a otevřeně podívat na nové úkoly lidstva, aby stočila kormidlo do vod pokrokových, aby se obrátila k socialismu, k novému hospodářství, k novému uspořádání vztahů ve výrobě. Jen tak najde Francie své poctivé a významné místo v novém světě. Bude-li Francie lpět na starém světě, bude sdílet jeho osud; její úpadek bude měnit jenom formy, ale v podstatě bude stále a stále hlubší. Francie se musí najít a Francie se najde, bude-li pokroková a socialistická.

Mír

Vratislavský „Světový kongres intelektuálů na obranu míru“, k němuž dali podnět francouzští a polští kulturní pracovníci a na kterém se sešli vynikající představitelé kulturního života celého světa, vzbudil živý ohlas v duších a myslích všech, kteří myslí na mír. A kdo by si nepřál míru? Kdo by nechtěl mír zejména z těch generací, které mají za sebou již dvě dlouhé světové války? Úsilí o mír mezi národy, úsilí o mír světový je už velmi staré. Mohli bychom připomenout už úsilí Jiříka z Poděbrad na doklad toho, že i český národ už dávno toužil po míru. Jestliže touha a snaha lidí, toužících po míru nevedla k trvalému a opravdovému míru, je to tím, že nedovedli si odpovědět jasně na otázku, z čeho vlastně vzniká porušení míru, válka a jak je možno mír zajistit.

Z čeho vznikají války? Vznikají ze živočišného sobectví jednotlivců i skupin, které do svých osidel dovedou zaplést celé národy, které strhnou válečnou hysterií. Války vznikají tím, že sobectví skupin zneužívá tvořivé lidské práce k válečným účelům. Vznikají tím, že sobecké skupiny, které chtějí udržet, upevnit a ještě rozšířit svá majetková a politická nadpráva, se uchylují k starému římskému: rozděl

a vládni! Proto se snaží roznít národnostní a rasovou nenávisť. Tito jednotlivci a skupiny usilující o udržení svých majetkových a jiných nadpráví a výsad, brání se všemi prostředky proti příchodu skutečné demokracie a skutečného sociálního pokroku. Tím už je také dána odpověď na otázku; jak pracovat pro mír. Mír nezajistíme byť sebe hlasitějším opakováním pacifických hesel. Mír však přiblížíme na dosah ruky, budeme-li střízlivě, klidně a věcně hledat nejvlastnější příčiny válek, budeme-li je hledat v jejich hospodářských příčinách a souvislostech. Mír přiblížíme na dosah ruky, budeme-li usilovat o to, aby vládla skutečná demokracie a socialismus.

Demokracie a socialismus dovedou dát mír uvnitř národů i mezi národy. Demokracie, která nezůstane jenom při zvěstování politické rovnosti, ale která pronikne hluboce do oblasti hospodářské a sociální, socialismus, který usiluje o rovnost pracujících, to jsou síly, které mohou jedině vytvořit novou základnu pro skutečný mír v ná-

rodech i mezi národy. Nejdůkladnější přestavba národního i světového hospodářství na podkladě rovnocennosti všech národů, odstranění každé nenávisťi mezi národy, odstranění rasové diskriminace, to jsou podmínky trvalého a konečného míru. Sociální přestavba národů a celého světa, která zajistí každému pracujícímu vědomí lidské důstojnosti, klidný a spokojený život, to je další podmínka, aby národy žily vedle sebe v míru.

Cesta ke skutečnému míru vede přes důslednou demokracii a socialismus, které vytvoří trvalé hospodářské i politické, sociální i mravní předpoklady spolupráce všech lidí dobré vůle. Tato pevná a cílevědomá spolupráce všech lidí dobré vůle i národů bude silou, která bude prohlubovat, živit a upevňovat vůli žít v míru. V tomto smyslu mírový vratislavský sjezd intelektuálů nebyl jen sjezdem výkvětu lidské civilizace a kultury, ale byl také zvěstováním zdravých myšlenek, které je nutno šířit, abychom se tak přiblížili míru trvalému a bezpečnému.

NÚ

Socialismus - práce

Slovanská družba

Volání po největší slovanské vzájemnosti v našem národě není ničím novým. Vzpomeňme Havlíčka, Kollára, Šafaříka, Němcové a jiných významných českých lidí, kteří hledali záchranu národního bytí a rozkvět českého národa v nejužší spolupráci slovanských národů. Dnes chceme slovanskou vzájemnost pěstovat prakticky; chceme jí dát pravou a účinnou náplň. Jedním z projevů slovanské vzájemnosti a praktického plnění jejího programu jest i „slovanská družba“, která se letos plně osvědčila.

„Slovanská družba“ je prázdninová výměna dětí mezi slovanskými zeměmi. Výměna jest jednoměsíční, tedy dosti dlouhá, aby hoch či dívka se mohli porozhlédnout v nových poměrech a poznat je. Naše mládež měla příležitost radovat se z přírodních krás SSSR, Polska, Bulharska, Jugoslaviie a Rumunska. V Polsku bylo 330 hochů a dívek. Na oplátku je u nás mládež jiných slovanských národů. Letos bylo u nás šest prázdninových táborů „Slovanské družby“, tři pro hochy, tři pro dívky. Co znamená pro naše děti, mohou-li žít u Černého moře! Jak jsou šťastny jiné slovanské děti, mohou-li se zas seznámit s našimi krásnými lesy, řekami, horami, našimi letovisky! „Slovanská družba“ je krásná myšlenka. Začínáme jí slovanskou vzájemnost u těch nejvnmávějších — u dětí! Tam zapustí záhy své pevné kořeny — pro celý život.

Na manifestaci práce v Lišni u Brna promluvil předseda vlády A. Zápotocký o smyslu socialismu. Uvedl, že socialismus znamená zvýšení životní úrovně; zvýšit životní úroveň znamená více vyrábět v továrnách a na poli. Socialismus může být uskutečněn pouze pracujícími lidmi a pracující dělnickou třídou. Pracující, aby uskutečnili socialismus, si musí uvědomit, že musí umět více a lépe vyrábět, než dokázali kapitalisté, neboť získání moci pracujícími je jen první krok k budování socialismu.

V témže smyslu jako předseda vlády promluvil nedávno ministr průmyslu A. Kliment, připomenul, že cesta k socialismu není lehká a pohodlná. Musíme dále usilovat o zvýšení výroby, musíme se učit více a lépe vyrábět, lépe hospodařit. Musíme se učit šetřit surovinami a materiálem; musí námi proniknout vědomí, že hospodaříme na svém a pro sebe. Proto musíme dále usilovat o zkrácení výrobních časů, připomínat si stále velkou stalinskou a leninskou pravdu, že produktivita práce konec konců rozhodne o vítězství nového společenského řádu, rozhodne o tom, zda naše cesta k socialismu bude delší nebo kratší.

Socialismus je organizace práce. Smyslem této organizace je, aby prospěch z práce měli pracující, aby všichni pracovali pro sebe i pro prospěch celku. Socialismus chce, aby výroba vyráběla pro ty, kteří potřebují to, co se vyrábí. Socialismus přichází s novou etikou práce. Pro socialismus a v socialismu není práce zbožím jako byla v období kapitalistickém. Pro socialismus práce není příležitost šidit

pracující o výtěžek jeho námahy; socialismus chce, aby celý užitek z úsilí pracujících se obracel k jejich prospěchu. Jestliže se takto socialismus dívá na práci, má nejenom právo, ale přímo povinnost dbát nejen o to, aby práce byla dobře organizována, ale aby se stále rozmnožovala a rozrůstala v nových formách. Dřívější systém pobízel pracující, aby zvýšili svoje úsilí; prospěch z toho měli však jen zaměstnavatelé. Pobízeli-li socialismus pracující, aby zvýšili svůj výkon, má k tomu právo tím, že může říci: je to pro vás, pracujete pro sebe! Je přirozené, že viditelný prospěch ze zvýšené výroby se nápadným způsobem neprojeví hned, z dneška na zítra. Jako byla těžká cesta k socialismu, kterou zahajovali první jeho průkopníci, tak nebude ani snadná cesta k socialistické společnosti.

Tato cesta k socialismu, cesta práce pro celek, pro lid, pro republiku bude spojena s oběťmi. Ovoce tohoto zvýšeného úsilí neuvidíme rázem. Budeme-li však všichni dobře a poctivě pracovat, každý na svém místě, dočkáme se záhy viditelného užítu z této naší společné práce.

Socialismus má dnes možnost ukázat, co dovede. Socialismus může ukázat, že dovede dát společnosti to, co nedovedl dát a nemohl dát starý řád hospodářský: klidnou práci, klidný a šťastný život a klidné stáří. Je proto na každém socialistovi, aby pomohl na svém místě, aby cesta k tomuto socialismu se zkrátila. Nástrojem k tomu je práce. Socialismus zavazuje k dobré organizaci práce; proto socialismus zavazuje také k zvýšení pracovního úsilí.

NÚ

Zprávy svazu

Sociální důchod — podávání žádostí. Od 1. října t. r. započnou okr. národní pojišťovny vyplácet sociální důchod oprávněným žadatelům podle zákona ze dne 15. dubna 1948 číslo 99 Sb. z. a n. o národním pojištění. Nárok na sociální důchod mají především osoby přestárlé (starší 65 let), invalidní nebo jinak práce neschopné a potřebné. Přihlášky žadatelů o sociální důchod se podávají prostřednictvím místního národního výboru okresní národní pojišťovně. Upozorňujeme velmi důrazně všechny v úvalu přicházející žadatele z řad volyňských Čechů, aby neodkládali podání žádostí na předepsaném tiskopise, který obdrží u MNV nebo u okresní národní pojišťovny, a aby žádost doložili všemi požadovanými doklady, neboť je to podmínkou k jejímu urychlenému vyřízení. Žádáme všechny odbočky SCV, aby naše krajany informovaly a pomohly jim všemožně při uplatňování jejich zákonitých požadavků. (V dalších číslech Věrné stráže budeme této otázce věnovat stálou pozornost.)

Odbočka SCzV v Chebu. Výměrem zemského nár. výboru v Praze čj. I-6-2126-1948 ze dne 15. července 1948 bylo povoleno založení okresní odbočky SCzV v Chebu.

Odměny za sovětská vyznamenání

Mezi reemigranty z Volyně jest mnoho býv. příslušníků RA a I. čs. sboru v SSSR, vyznamenaných v poslední válce sovětskými řády. Osoby tyto dle stanov sovětských řádů a vyznamenání mají obdržeti od sovětského velvyslanectví v Praze každý měsíc (anebo jednou ročně za všechny měsíce) určitou částku peněz.

Velvyslanectví SSSR v Praze nám na náš dotaz sdělilo, že oznámení o vyplácení těchto odměn bude uveřejněno v denním tisku. Výplatu si musí majitel „ordenských knížek“ vyzvednout osobně anebo prostřednictvím osoby, která předloží notariálně ověřenou plnou moc.

Nábytek pro reemigranty z oblastních skladů FNO - způsob odběru jednotlivci. Ministerstvo sociální péče sdělilo výnosem ze dne 27. července 1948 čj. A-V-5129-17/7-48-83, že Fond národní obnovy nabídl pro vybavení reemigrantů levnější druhy nábytku min. soc. péče a v zájmu jeho rychlé distribuce se s ním dohodl, že reemigranti o odprodej nábytku se ucházející mohou se

obrátili se žádostí přímo na některou prodejnu FNO v seznamu uvedenou, kde se vykáží registračním (reemigračním) průkazem. Ve vyjimečných případech se reemigranti sociálně a majetkově slabí mohou obrátit na příslušný ONV o sociální výpomoc neb zápůjčku podle směrnice MSP z 28. června 1947 k tomu účelu.

Seznam prodejních středisk:

Oblastní úřadovna FNO — skladištní referát

- Praha II, Vodičkova 20, tel. 313-28,
- Plzeň, tř. dr. E. Beneše 14, tel. 2339, 2711-2712,
- Karlovy Vary, Bezručova 6, telefon 3780, 3291,
- Teplice-Sanov, Čapkova ul. 18, tel. 2393, 3830,
- Liberec, Klostermanova 8, tel. 4230, 4231,
- Trutnov, Pražská 28, tel. 242, 346,
- Pardubice, Palackého 19, tel. 2934,
- Česká Budějovice, Žižkova 24, tel. 1190, 1275,
- Brno, Hlinky 132/134, tel. 152-54, 152-35, 152-36,
- Olomouc, tř. J. Wolkerova č. 31,
- Opava, Hrnčířská 1, tel. 527,
- Ostrava, Molotovova 23, tel. 2824.

Oblastní skladiště FNO

- Desenice u Nýrska, tel. 4,
 - Tachov, tel. 114,
 - Cheb, budova gymnasia,
 - Chomutov, sklárny,
 - Žatec, Komenského alej,
 - Ústí n. L., Tovární ulice (býv. tov. fy Krause),
 - Hrobce u Roudnice, zrušená továrna Procházka, tel. Roudnice n. L. 276,
 - Česká Lípa, vojenské baráky, tel. 216,
 - Frýdlant v Č. tov. Viskoni, tel. 60,
 - Jablonec n. N., tel. 3583,
 - Harta u Vrchlabí, tel. 8.
- Děčínská skladištní společnost, Děčín, Habrmanova 596, tel. 4881-83.

Různé zprávy

Ze schůze Svazu bojovníků za svobodu v Žatci

Příslušníci odbojových složek v Žatci, sdružení ve SBS, uctili dne 5. září t. r. zvláštní smuteční schůzi památku druhého presidenta republiky dr. Edvarda Beneše. O významu a živolním díle presidentově promluvil velmi krásně dávný příznivec bratří legionářů prof. dr. Josef Růžička ze Žatce. Po přednášce následovala přestávka, načež bylo pokračováno v pracovní schůzi.

Z bohatého programu, který nemohl být ani celý vyčerpán, vyjímáme tyto nejzávažnější věci:

Přečteny směrnice FNO - úřadovny Teplice-Sanov o poskytování slev na

nábytek. Ti, kdož nebyli schůzi přítomni, mohou do směrnice nahlédnouti v sekretariátu SBS.

Přítomným členům byla podrobně vysvětlena a jimi samými důkladně probatalována otázka místopřísežného prohlášení, která jsou od všech členů SBS vyžadována. Výsledek debaty byl, že všichni bratři a sestry uznávají nutnost odevzdati tato prohlášení.

Dar třicet hodin republice — byly dále rozdávány legitimace a všichni členové se vyzývají, kdo ještě legitimaci nemá, aby si ji ihned vyzvedl. Nikdo neplývej odpracovanými hodinami — nemá-li snad odpracovaná doba cenu pro jednotlivce, má zato velkou cenu pro celou organizaci.

Vzáta na vědomí resignace předsedy br. pplk. Josefa Brixiho a mistopředsedy br. mjr. Jana Zichy. Na jejich místa až do příští valné hromady dosazení bratři: za předsedu br. Kraml a za mistopředsedu br. Vavřín.

Konečně projednán zájezd bratří na pohřeb br. presidenta dr. Edv. Beneše a k hrobu TGM v Lánech. Rovněž tak byla projednána účast našich bratří na sjezdu KSČ v Kladně, Účast na všech uvedených aktech se doporučuje. Do Prahy na pohřeb bude vypraven autobus — do Kladna zvláštní vlak.

Členské příspěvky platě dochvilně v sekretariátu SBS, kde dostanete na peníze zařím polvrzenuku. Známky dostanete pak s novou legitimací. Číslo tel. sekretariátu SBS: 578.

Příští členská schůze bude se konati dne 3. října 1948 v hotelu Zlatý lev. Hejna

OZNÁMENÍ

Svaz bojovníků za svobodu a Československá obec legionářská v Podbořanech svolává na den 19. září 1948 v 8 hodin ráno do spolkové místnosti - restaurace Na rozcestí v Podbořanech - členskou schůzi, na níž budou přítomni zástupci SNR a SOPVP.

Na pořadu jednání bude hlavním bodem sloučení všech složek zahraničního a domácího odboje.

Dále se budou přijímatí noví členové do SBS, vydávání nových legitimací. Zároveň budou projednávány věci organizační, ústanovení programu na zimní období atd.

Kdo z členstva dosud neodevzdal výboru jednoty legitimací fotografii na novou legitimaci, učiní tak při této schůzi.

Kdo jest již majitelem osvědčení podle zákona č. 255/1946 o přednostním právu a dekretu na vyznamenání doneš je rovněž na schůzi.

Podbořany dne 2. IX. 1948.

Výbor.

Z kursu v Plzni

Ve dnech od 2. do 21. srpna probíhal v Plzni kurs pro doplnění vzdělání učitelů reemigrantů. Kursu se zúčastnilo přes 80 učitelů a také středoškolských profesorů z Volyně, z SSSR, Rumunska a Jugoslaviie. V kurse přednášeli zkušení pedagogové, a to: pan J. Porod, okresní školní inspektor v Plzni a páni profesoři: Tyr, Vejvoda, Nesnídal a Kyncl. O dobrobyt posluchačů velmi svědomitě pečoval tajemník kursu p. Příbáň.

Páni docenti se vynasnažili dáti posluchačům maximum vědomostí a dovedli vytvořit v kurse velmi milé a příjemné ovzduší. Posluchači si odnesli z kursu velmi mnoho nových a cenných vědomostí, za které co nejsrdečněji vděčí pánům profesorům.

Posluchači rovněž vděčí ministerstvu školství, zejména p. ministru prof. Zdeňku Nejedlému za to, že nezapomínají na reemigranty, a přejí si, aby i v příštím roce by pro ně uspořádán zase takový kurs, ovšem v některém jiném městě, nejráději v Praze.

Všem váženým p. profesorům, kolegyním a kolegům z kursu přeji mnoho zdaru v novém školním roce.
J. R—1.

Všem pěstitelům chmele!

V rámci dočasných slavností v Žatci pořádá Jednota chmelářská v neděli 19. září o 1/2 11. hodině dop. na chmelnici pana Peteřika u Žatce (první chmelnice po levé straně na státní silnici směrem na Podbořany k Radčevsi)

přehlídku pluhů na odorávání chmelnic, mot. stříkaček a jiného chmel. nářadí.

Je to druhá veřejná přehlídka pluhů a stříkaček spojená s předváděním práce. Chmelářství má velký nárok na pracovní síly. Na přehlídce uvidíte stroje, které nahradí a ušetří Vám pracovní síly. Účastněte se proto této přehlídky a dočasně v Žatci. Organizujte, zejména mezi malými pěstiteli, společný nákup těchto strojů. Naším úkolem bude produkovat kvalitní chmel a snižovat výrobní náklady. Jen tak si udržíme nynější příznivé postavení našeho chmele na světových trzích. — Zdar dočasně v Žatci!

Nár. správa Jednoty pěstitelů chmele v Žatci

Mat. Pihrt. Boh. Pracný.

Poděkování. Chmelová brigáda z kraje Milevského a Bechyňského za vedení J. Z. tímto děkuje svému hospodáři p. Mikuláši Loskotovi z Kolesovic č. 46 za vzorné ubytování a zvláště za stravování, které jsme u něho měli po čas česání chmele. Na příští rok se těšíme na opětné shledání. — Za 14 členů chmelovou brigádu vedoucí Jar. Živnýšilka.

Od 1. října budou budíky volné

Ministerstvo vnitřního obchodu oznámilo, že od 1. října bude prodej budíků uvolněn z vázaného hospodářství, neboť výroba budíků v národním podniku Chromotechna ve Sternberku dosahuje při splnění exportní kvoty požadavků spotřeby.

Česání chmele u volyňského Čecha

Jeden z česačů nám píše: Z prožitých chvil ve vašem krásném žateckém kraji, které jsme strávili při česání chmele u p. Martinovského v Trnovanech u Žatce, zasílám tyto

řádky:

Všichni česači jsme byli velice spokojeni se stravou i s ubytováním, jak nejlépe vidno z přiloženého věnování na rozloučenou:

Dneska mně byl, pane otče, svěřen milý úkol, abych já Vám na dočasnou jménem všech nás vůkol, Pražáků i Kladeňáků, žateckých též paní tlumočil Vám ze srdce všech upřímného přání. Kladeňští ti ve svém srdci jedno přání mají, aby Vy jste nejlepší chmel mněl v žateckém kraji; Pražáci zas v gratulaci jednohlasně praví: Vám a Vaší paní přejem stále pevné zdraví; o Žatecké, pane otče, jen ne žádné strachy, ti Vám přejí, by za chmel jste stržil těžké prachy, by jste mohl s rodinou svou v Čechách žítí nyní zrovna tak, spíš ještě lépe, nežli na Volyni! A tož tedy přijměte to naše přání prostě: vzpomínku Vy v srdci na nás, jak my na Vás, noste. A dneska při rozloučení všichni místo pláče děkujem za pohoštění, zvláště za koláče.

V upomínku na sklizeň chmele od 21. 8. do 29. 8. 1948 věnují česači Praha—Kladno—Žatec.

Malý oznámení

Antonín Bláha, penista ČSD v Žatci, dožil se minulý měsíc padesáti let. Do dalšího života mnoho štěstí a spokojenosti přeje

rodina Bláhova.

Jarmila Vojtová a Vlastimil Ledvína dovolují si oznámiti, že jejich sňatku bylo požehnáno dne 12. září 1948 o půl 12. hodině v chrámu Páně v Žatci.

Oznámení. Vladimír Knob, rezník a uzenář ve Sternberku a Věruška Vacková z Benkova, okr. Sternberk, dovolují si oznámiti, že jejich sňatku bude požehnáno dne 19. září 1948 o 2. hod. odpolední v pravoslavné církvi v Uničově.

Volyňský Čech, krejčí, hledá menší domek s ovocnou zahradou, kde je usídleno více volyňských Čechů. Nab. do adm. t. l. zn.: „Brzy“.

Vladimír Krejčí, řezník v Chebu, nám. dr. E. Beneše 37, hledá k osmiměsíčnímu dítěti **chůvu**. Stáří kolem 50 let. Plat podle dohody. Byt a strava obstarána.

V Kuksu čp. 2, okr. Dvůr Králové n. L. se uvolnila zařízení truhlářská dílna s malou ovocnou zahradou. Zájemci necht' se ihned hlásit na OKMZ ve Dvůru Králové n. L.

Václav Deder, Petrovice u Chabařovic, hledá **Kosku Hynka** ze Zdobnova na Volyni, který se zdržuje pravděpodobně v kadaňském okrese.

Budujeme sociální fond

Na křtinách u p. Václava Pluhaře v Hořovičkách bylo vybráno na podnět p. Semerada Jiřího 2070 Kčs pro vdovy a sirotky. František Fišer daroval 260 Kčs a otec narozeného 1000 Kčs. — Všem milým dárcům vřele děkujeme.

Na svatbě sl. Milady Novákové s p. Miroslavem Patolánem v Soběnicích bylo vybráno na podnět p. Alex. Maláka 1150 Kčs na soc. fond. — Všem milým dárcům vřele děkujeme a hodně manželského štěstí přejeme novomanželům. (Uveřejněno dodatečně.)

Jízdní kola všech značek, šicí stroje, dětské kočárky a koloběžky obdržíte za solidní ceny u fy

Oldřich Martiš
národní správce

ŽATEC,
Šafaříkova 325/1
(u nové pošty — naproti rest. J. Tabulky)

Dobře jsem Vám posloužil na Volyni, posloužím Vám i zde!

Tribuna mladých

Václav Židlický:

President Beneš mládeži

Poslouchající při letošních oslavách založení Karlovy university rozhlasový projev pres. dr. E. Beneše, velkého muže a dobrého člověka, netušíme, že slova pronesena mužem tohoto lidu pro lid této země, mužem velké odolnosti, tělesné i duševní zdatnosti, jsou jeho posledními slovy, jimiž nás potěšil a upevnil ve víře, že pravda vítězí! Dnes již dr. Beneš nepromluví. Budou však pro všechny věky mluvit jeho stále živá slova a jeho těžký a přitom krásný a příkladný život.

„Život je a zůstane boj; dověst se čestně probít, nikdy nezoufat a mít zdravý životní optimismus...“ — řekl pres. Beneš v přednášce k mladým. A on to všechno dokázal: žil a bojoval. Je dějinnou pravdou, že velkým lidem se dostává ocenění až po smrti. Dr. Benešovi se ho dostalo dříve. Zdaleka však — a je to také nezvratnou pravdou — zůstal nedoceněn. Dr. Beneš vykonal mnoho, kdyby však byl mohl mluvit před svou smrtí, jistě by byl řekl, že odchází, když má nejvíce práce. T. G. Masaryk po adrikaci řekl: „Budu se na vás dívat.“ President Edvard Beneš v abdikčním listě pravil: „Věřím v dobrého genia našeho lidu a věřím v krásnou budoucnost naší drabé republiky.“ A tyto dvě věty nás — lidi země, jež dala vzrůst tak velkým mužům — zavazují. Celý národ bude v příštích dobách žít ze života a moudrosti těch symů a nemusí se bát, bude-li v něm duch Masarykův a Benešův.

V jednom ze svých středověkých projevů po druhé světové válce varoval mládež před úpadkem mravnosti. A to je důkazem toho, že dr. Beneš měl mladé rád, že věděl: jaká bude mládež, taková bude budoucnost národa. A budoucnost národa je v mládeži zdravé, mravně zdatné. V jedné přednášce k mladým řekl: „... do života je třeba jít přímo, poctivě, nezáhadně...“ Tento návod je důležitý a při své důležitosti veliký. V těch několika málo slovech je velký obsah: jít tak do života, je vítězství jisté! Není věcí, kterých by se nemohlo dosáhnout touto cestou; přsnosti, poctivosti a nezáhadnosti. Avšak konečný úspěch — jak dr. Be-

S hlubokou úctou, vděčností a láskou, která nemá nikde ve světě obdoby, a v hlubokém smutku a bohu budeme stále vzpomínat druhého presidenta CSR, dr. Edvarda Beneše. Život se naplnil. Lidé se rodí a umírají. Jsou však lidé, kteří se rodí, ale neumírají. A takovým byl dr. Beneš — dobrý člověk, který i v srdcích československé mládeže zaujal místo nehybnoucí!

neš připomíná — může přijít jen tam, kde vládne čestnost, poctivost, pravdivost; ale to neznamená, že pravda vítězí sama. „Devisa ‚Pravda vítězí‘ znamená, že pro pravdu jest nám pracovat, jí pomáhat, za ni vždy a bez únavy bojovat... Má-li pravda zvítězit, musí být v každém z nás...“

Dr. Beneš kladl velký důraz při své realitě na vznešené ideály. A těmi byly dobré vlastnosti člověka. „Osvojujte si již od malicka ty vlastnosti, které z vás učiní dobré lidi a řádné občany republiky!“ — řekl na hradě pražském československé mládeži.

Ríkal, že musíme být dobrými Čechy, Čechoslováky a přitom dobrými lidmi; a to je důležité. Být dobrým člověkem znamená být dobrým demokratem a „milovat bližního svého jako sebe samého“. Jako dobrý pedagog vedl mládež také k tělesné zdatnosti. Připomínal, že mládí sluší spíše odříkání a skromnost, než změkčilost a všehochtivost. „Lidská bytost“ — pravil — „se skládá z těla a duše. Obě složky je třeba rozvíjet, pěstovat a zdokonalovat v úplné harmonii. To znamená, pěstovat se v mládí učít a zušlechťovat duši, ale pěstovat a cvičit také tělo. Lidem tělesně i duševně správně vyvinutým říkali staří Řekové právem „krásní a dobří“.

A ještě něco dal president Beneš mládeži: ukázal svým životem, jak se má žít. O životě presidenta Beneše se může směle říci, že byl krásný. A toto dokázal všechno chudý chlapec z Kožlan, kde se 28. května 1884 narodil. Jeho život již za mladých let byl těžký. Rostl v kraji, v kterém tehdy ještě, jako všude v českých zemích, vláděl černý, dvojhavý orel. Byl nejmladším členem početné rodiny. A v malém Edvardovi se jasně zračily rysy rodičů: rysy života plného práce a odříkání.

Dr. Beneš se životem v pravém slova smyslu probojoval. A houževnatost, s jakou to dělal, je příkladná.

Toto všechno nestačí však ani trochu málo vystihnout to, čím je přeplněn jeho život: jak měl rád mládež a lidi vůbec. Na hodnocení osob-

Nová škola

Na počátku září vstoupila česká škola v nový život; nejde jenom o organizační změny, které se projeví v našem školství; jde o úplně nové, od základu nové a rozšířené poslání naší školy.

Mateřské školky, které až dosud byly ústavy spíše sociální než pedagogické, jsou nyní podstatnou součástí školského systému, který zase na druhé straně prodlužuje školní docházku až do patnácti let. Od 6 do 15 let budou procházet všechny děti bez výjimky národní, střední nebo odbornou školou, aby nejen získaly potřebné vědomosti, ale aby především byly vychovávány v nového člověka.

Škola je odrazem sociálních a hospodářských skutečností, v nichž žije a pracuje, a proto také naše škola v nových poměrech má zcela jiné úkoly než dříve. Nechce dáti dětem jen vědomosti. Chce je vychovávat, chce je přibližovat k životu a vést k samostatnému přemýšlení. Naše nová škola chce vzbuzovat v mládeži zájem o život ve státě, chce v nich vychovávat uvědomělé občany, učít je smyslu pro život a vést je, aby mládež sama poznala, co je dobré a zlé, co je špatné a krásné. Naše nová škola věnuje hodně pozornosti žákům i tím, že vede normálního učiva budou na školách zájmové kroužky, ve kterých budou moci uplatnit svoje osobní zájmy a nadání. Podobně pro ty, kteří se z vážných důvodů opozdí v učení, zřídí se podle potřeby doučovací skupiny, které jim umožní zvládnout učivo. Střední škola bude vychovávat žáky k budoucímu povolání, bude je seznamovat i manuální práci. Žáci posledního ročníku budou pracovat v některém hospodářském oboru, aby prakticky poznali důležitost tělesné práce. Odborné školství umožní nadáním, aby byli přijati do výběrových odborných škol a aby se dále vzdělávali. Nová škola kladě důraz na to, aby z ní vycházeli uvědomění, politicky vyspělí občané, kteří by znali svoje úkoly v národě a v celé lidské společnosti a kteří by dovedli jednou splnit svoji povinnost k vlasti.

Nová škola bude mnoho žádat od našeho učitelstva, a věříme, že učitelstvo své povinnosti splní.

nosti presidenta Beneše jsou lidé povolnější. Chci jen ukázat, že volýšská mládež je si plně vědoma jeho díla a jeho odkazu.

Proto v dnešních smutných dnech posíláme tam daleko, kde odpočívá ve věčném spánku náš milovaný president, své „spí sladce“, a tak, jako sliboval on při úmrtí svého učitele, T. G. Masaryka, slibujeme i my, že věrní zůstaneme! Jeho slovům — „Naše země je krásná země, Praha a pražský hrad jsou veliká bohatství a skvosty krásy a kultury naší vlasti a je málo podobných na světě; stojí za to, aby byly hájeny celou naší duší, silou a oddaností“ — dostojíme!

Josef Čurda, nar. 10. 5. 1915 v České Sklěni, okr. Stenkiwiczovka, na Volyni, padl v bojích za osvobození vlasti u Dukly mezi 15. a 20. září 1944. Dej ti Bůh lehké odpočívání, milý bratře, my na tebe nikdy nezapomeneme! — Matka, manželka, děti, sestry a bratr.

Vladimír Čurda, nar. 24. 6. 1920 ve Sklěni na Volyni, padl v bojích za vlast dne 13. 9. 1944 jako kulometčík I. brigády. Svou vlasteneckou povinnost splněl, neváhal jít v boj a za vlast položit i život. Dřmej sladce v naší české zemi, milý Vlado, budem stále vzpomínat. Kdo jste jej znal, vzpomeňte s námi! — Matka, sestry a bratr.

Josef Srp, nar. dne 1. II. 1922 v obci Noviny, okres Kozin, na Volyni. Padl v krutém boji u Dukly dne 15. IX. 1944. Byl dobrým vlastencem, miloval svůj národ, nebylo mu však dopřáno, aby se dočkal svobody, za kterou bojoval. Budž ti země česká lehkou! Padl jsi, ale v našich srdcích budeš žít věčně. — Vzpomínají otec, matka, bratři a všichni přátelé.

V těžkých bojích za osvobození vlasti padl u Dukly dne 31. 10. 1944 můj drahý manžel **Václav Vondračka**, nar. 20. 2. 1920 v Terešově na Volyni. Je jedním z těch, kteří pro blaho své vlasti a národa a jeho svobodu neváhali položit své životy, které právě rozkvétaly v poupěte v krásnou květinu. Budž ti země česká lehkou a tvůj věčný spánek v ní sladký. Nikdy na tebe nezapomenem! Prosím všechny, kdož jste znali jeho dobrácké srdce, vzpomeňte se mnou. — Manželka.

27. října t. r. bude tomu 4 roky, co nám navždy odešel náš drahý syn, bratr a strýček **Antonín Zajíček**. Padl v boji u Dukly. Byl věrným synem své vlasti a obětoval za ni svůj život. Odpočivej, milý synu, v české zemi! A až přijde čas, zase se sejdem. — Vzpomínají matka, tři sestry a jejich děti.

Josef Svoboda, nar. dne 20. 4. 1911 v Ulbárově, okres Dubno, na Volyni, padl v hrdinném boji proti drzým nepříteli v obci Vidranově za Duklou v bezprostřední blízkosti šs. hranice. Toužil, ale osudem mu nebylo dopřáno, aby se sešel se svou rodinou v osvobozeném z německého útisku Československu. Spí klidně svůj tichý sen, drahý muži a tatíčku! Budž ti země lehkou! — Vzpomínají na tebe manželka, synek a truchlící rodiče s kamarády.

Voj. Daniel Klicpera, nar. 1900 ve Volkové na Volyni, padl v bojích u Dukly dne 14. září 1944. Svoji vlasteneckou povinnost splnil; když vlast volala, neváhal jít bojovat a za její svobodu položit život. Spí sladce, milý muži a tatíčku, v daleké zemi. My na tebe nikdy nezapomeneme! Prosíme všechny, kdož jste jej znali, vzpomeňte s námi. — Manželka a děti.

Se stále krvácejícím srdcem a slzami v očích vzpomínáme onoho osudného dne, 2. září 1946, kdy navždy umřelo předobré srdce našeho milovaného bratra, strýčka a švagra Jaroslava Prokápka. Spí sladce, drahý a nezapomenutelný Jarouši, na šumperském hřbitově, my na tebe nikdy nezapomeneme! Mše sv. za zesnulého se koná 2. září t. r. v děkanském chrámu Páně v Zatici. — Rodina Jarolínkova.

V těžkých bojích za svobodu našeho národa padl ve Vrocance u Krosna dne 9. září 1944 Antonín Šerefuk, nar. 22. srpna 1912 v Kvasilově na Volyni.

Drahý manželé a tatíčku, spí sladce v cizí zemi! Vzpomínka na tebe nikdy neuhasne!

V tichém bolu vzpomínají: Olga Šerefuková manželka, Vlasta a Slávek děti.

28. září 1944 padl u obce Zbojiska v blízkosti u Dukly náš drahý syn Josef Mauřil, nar. 19. 12. 1907 v Hlinsku na Volyni. Padl v bojích za osvobození vlasti, kterou tolik miloval, avšak její svobody se nedočkal. Buděj ti země česká lehkou a tvůj spánek v ní sladký. Prosíme všechny, kdož jste jej znali, vzpomeňte s námi. — Rodiče, manželka, bratr, sestra a příbuzní.

Dne 14. října bude tomu 4 roky, co padl v boji za vlast u Barvinku, při konání své vlastenecké povinnosti — při osvobození své vlasti ze spáru nepřítelů — náš milovaný manžel a otec Josef Novák, nar. v Moskovčíně na Volyni roku 1897, posledně bytem Zborov, okr. Ostrožec, USSR.

Odpočivej náš milovaný otče klidným a šťastným snem, tvoje vlast, kterou jsi tolik miloval, jest osvobozena!

Vzpomínáme a nikdy nezapomeneme! — Manželka, dcery a zetevé.

Vrbka František, nar. dne 6. ledna 1900 v Novošulkách na Volyni, stal se nezvěstným v březnu 1945 v boji za osvobození vlasti u Lipt. Sv. Mikuláše.

Byl vždy dobrým vlastencem, miloval svou vlast, osvobození se však již nedočkal. Nikdy na tebe nezapomeneme. Prosíme všechny ty, kdož znali jeho dobré srdce, vzpomeňte s námi.

Manželka Marie, dcera Slavina a synové Václav a Josef.